

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

opätovne sa Vám prihovám z tohto miesta. V mene Prezídia Notárskej komory Slovenskej republiky Vás chcem pozdraviť a informovať o dôležitých udalostiach na pôde komory, ale aj mimo nej.

Hoci podrobné informácie bývajú zverejňované formou uznesení zo zasadnutí Prezídia NK SR, predsa považujem za potrebné a dôležité informovať o skutočnostiach známych i menej známych, zásadných pre chod samej komory a budovanie dobrého mena komory, ako aj jej členov nielen na domácej pôde, ale aj navonok.

Osobitnú pozornosť budem venovať notárskym akciám s medzinárodnou účasťou v chronologickom slede ich konania.

2. KONGRES NOTÁROV EURÓPSKEJ ÚNIE (CNUE) VO VARŠAVE, POĽSKO

Rada notárstiev Európskej únie (CNUE) v spolupráci s Notárskou komorou Poľska usporiadala 10. - 12. septembra 2008 2. kongres notárov Európskej únie. Záštitu nad kongresom s ústrednou témou „Európsky priestor právnej istoty: hodnota pre rodiny a občanov, príležitosť pre firmy“ prevzali prezident Poľskej republiky Lech Kaczyński a primátorka hlavného mesta Poľska – Varšavy Hanna Gronkiewicz – Waltz.

Na kongrese sa zúčastnila delegácia Notárskej komory SR v zložení: prezident NK SR - JUDr. Miroslav Duriš, viceprezident NK SR – JUDr. Karol Kovács, členovia PNK: JUDr. Viera Kupcová, JUDr. Magdaléna Valušová, JUDr. Eva Pršebice a JUDr. Rudolf Durdík.

Dňa 10. septembra 2008 som sa v sprievode predsedkyne medzinárodnej skupiny JUDr. Magdalény Valušovej zúčastnil na slávnostnom obede, ktorý sa konal v priestoroch kráľovského zámku vo Varšave na pozvanie ministra spravodlivosti a generálneho prokurátora Poľskej republiky Zbigniewa Cwiakalskego, ktorý pred zahájením obeda v osobnom rozhovore so mnou vyzdvihol prijatie delegácie poľského ministerstva spravodlivosti pod jeho vedením v priestoroch Notárskej komory Slovenskej republiky. Pánovi ministromi som pri príležitosti nášho opätovného stretnutia odovzdal pamätnú fotografiu - obraz z prijatia na Slovensku, ako prvému ministrovi spravodlivosti v histórii, ktorý zavítal osobne do sídla Notárskej komory Slovenskej republiky. Vo večerných hodinách sa konal uvítací koktail účastníkov kongresu v hoteli Hilton.

Oficiálne zahájenie pracovnej časti kongresu sa uskutočnilo prečítaním listu prezidenta Poľskej republiky Lecha Kaczyńskiego, ktorý sa na poslednú chvíľu ospravedlnil z dôvodu zvolania zasadnutia členov V4, konajúceho sa na Slovensku v Piešťanoch. Účastníkov kongresu pozdravil osobne kancelár prezidenta Poľskej republiky. Nasledovali oficiálne príhovory ministra spravodlivosti a generálneho prokurátora Poľskej republiky Zbigniewa Cwiakalskego, európskeho komisára zodpovedného za oblasť spravodlivosti, slobody a bezpečnosti Jacquesa Barrota, prezidenta CNUE Juana Bolása Alfonsa, tajomníka UINL Oscara Ruiza, v mene prezidenta UINL Eduarda Gallina, príhovor Andrzeja Jakubiaka – zástupcu primátorky Varšavy a príhovor Helmuta Fesslerera – prezidenta druhého Kongresu notárov Európskej únie.

V príhovoroch bola vyzdvihnutá úloha notárov pri tvorbe a budovaní bezpečného právneho priestoru v rámci Európskej únie s tendenciou ďalšieho vývoja kompetencií notárov v tejto oblasti so zameraním sa na ochranu rodiny, občana a poskytnutím ďalších možností v rámci firemného práva.

Kongres pokračoval popoludní prednáškami a okrúhlym stolom s diskusiou na témy:

1. Perspektívy rodinného práva – prednášajúca Nicole Cochet – predstaviteľka ministerstva spravodlivosti Francúzska v rámci predsedníctva Francúzska v EÚ.
2. Mobilita rodiny – výzva pre Európu – prednášajúca Salla Saastamoinen – riaditeľka oddelenia „Civilné súdnictvo“ Generálneho riaditeľstva justícia, sloboda a bezpečnosť Európskej komisie.
3. Uznávanie a výkon cudzích rozhodnutí a verejných listín v oblasti rodinného práva v európskom priestore – prednášajúca Viktória Harsági – profesorka Právnickej fakulty Katolíckej univerzity Petra Pazmáňa v Budapešti.

V rámci okrúhleho stola na tému „Ako uľahčiť život rodiny na jednotnom trhu...?“, ktorému predsedal Dr. Paolo Pasqualis z Talianska, boli rozdiskutované otázky a témy smerujúce k zjednoteniu právnych systémov členov EÚ v oblasti rodinného práva a využitia inštitútu notárstiev Európskou komisiou v tejto oblasti. V rámci okrúhleho stola vystúpili: Dr. Barbora E. Reinhartz, profesorka notárskeho práva, Univerzita Amsterdam, Holandsko a Pedro Carrion Garcia de Parada, notár zo Španielska.

Vo večerných hodinách sa prvá časť kongresu skončila a účastníkov kongresu usporiadateľ pozval na slávnostný koncert poľskej filharmónie.

Nasledujúci deň – 12. októbra 2008, sa v priestoroch hotela Hilton vo Varšave konali na pozvanie Notárskej komory Francúzska pracovné raňajky, na ktorých som sa zúčastnil spoločne s Dr. Magdalénou Valušovou. V rámci pracovných raňajok odznela prednáška na tému Hypotekárna kríza v USA, jej podstata a dosah s následnou diskusiou k téme. Prednášajúci advokát nemeckého pôvodu, odborník v oblasti finančného práva pôsobiaci vo Francúzsku podrobne uviedol prítomných do problematiky hypotekárnej krízy v USA, jej príčin a následkov. Poukázal na nezmyselnosť deregulácie trhu so všetkými dôsledkami. Ústrednou témou prednášky bola myšlienka, že „trh nemôže regulovať právo, ale právo musí regulovať trh.“ Prednášajúci ďalej poukázal na skutočnosť, že hypotekárna kríza sa naplno prejavila v krajinách s právnym systémom common law (USA, Veľká Británia ...) s tým, že v krajinách, kde pôsobia tradičné notárstva latinského typu a kde stále existuje istá regulácia trhu právom, môžu byť dôsledky prenesené práve z uvedených krajín.

Oficiálny program kongresu pokračoval druhou časťou s prednáškami a na ne nadväzujúcim okrúhlym stolom na témy:

1. K európskemu rámcu ochrany spotrebiteľa – prednášajúci Manuel Medina Ortega, europoslanc, Španielsko
2. Zelená europeizácia zmluvného práva? – prednášajúci Hans Schulte Nölke, profesor práva na univerzite v Osnabrücku, Nemecko
3. Revízia komunitárneho práva (acquis communautaire) na úseku ochrany spotrebiteľa – prednášajúci Mikolaj Zaleski, vedúci misie Generálneho riaditeľstva zdravia a spotrebiteľa (SANCO) Európskej komisie

Okrúhly stôl na tému „Úloha notára pri ochrane európskeho spotrebiteľa?“ moderoval Bruno Voisin, riaditeľ oddelenia komunikácie Vyššej rady notárstva Francúzska. V rámci okrúhleho stola vystúpili:

Cristian Silviu Busoi – europoslanec za Rumunsko,

José Javier Soto Ruiz - notár v Španielsku, člen výboru expertov Dohovoru Spojených národov o právach handicapovaných osôb „Real Patronato-España“

Jean-François Humbert - notár vo Francúzsku,

Blanka Tomančáková – profesorka občianskeho práva na univerzite v Olomouci, Česká republika.

Popoludní sa konalo pracovné zasadnutie na tému „Príležitosť pre firmy“ s prednáškami a následným okrúhlym stolom na témy:

1. Potreba reformovania typov spoločností v Európe - prednášajúci Peter Jung, profesor súkromného práva, Právnická fakulta Univerzity v Bazileji, Švajčiarsko.

2. Stav prác na komunitárnych inštitútoch v oblasti práva obchodných spoločností - prednášajúca Corinna Ullrich, vedúca misie „Právo obchodných spoločností, riadenie podniku a finančná delikvencia“ Generálneho riaditeľstva Markt Európskej komisie.

3. Stav európskych iniciatív v oblasti práva obchodných spoločností – prednášajúci:

a) Othmar Karas, europoslanec Rakúsko,

b) Pierre Nicaise – český prezident Kráľovskej Federácie belgických notárov.

Počas obedňajšej prestávky sa z podnetu kandidáta NK SR na post viceprezidenta CNUE na rok 2009 Roberta Baroneho prostredníctvom člena PNK Dr. Rudolfa Durdíka uskutočnilo krátke stretnutie slovenskej delegácie s talianskou delegáciou v zložení – prezident NR Talianska Dr. Paolo Piccoli, Dr. Paolo Pasqualis so zástupkyňou NR Talianska v USA – na ktorom sa prebrala téma Hypotekárnej krízy s ukážkou materiálov vo vzťahu ku kríze a jej dôsledkom spracovaných FBI (USA).

V rámci okrúhleho stola bola prerokovaná téma „Je pre firmy možný voľný pohyb v Európe?“, ktorú moderoval Federico Tassinari – notár v Taliansku.

V závere kongresu bol otvorený telemost s Danuta Hubner - európsky splnomocnenec pre regionálnu politiku a so záverečnými príhovormi vystúpili Roman Sowinski - spravodajca 2. kongresu notárov EÚ, poľský notár a profesor Univerzity v Štetíne, Helmut Fessler - prezident 2. kongresu notárov EÚ a Jacek Wojdylo – prezident Notárskej rady Poľska poďakoval prítomným za zvolenie miesta kongresu v Poľsku.

Vo večerných hodinách od 20.00 hodiny sa konala slávnostná galavečera v záhrade zámku Wilanow vo Varšave, na ktorej som prítomných prezidentov národných notárstiev osobne pozval na bezprostredne nadväzujúce 4. slovenské notárske dni pri príležitosti 15. výročia obnovenia slobodného notárstva v Slovenskej republike.

MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA 4. SLOVENSKÉ NOTÁRSKE DNI PRI PRÍLEŽITOSTI 15. VÝROČIA OBNOVENIA SLOBODNÉHO NOTÁRSTVA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Pri príležitosti 15. výročia obnovenia slobodného notárstva v Slovenskej republike Notárska komora SR 18. – 20. septembra 2008 usporiadala medzinárodnú konferenciu 4. slovenské notárske dni.

V osobitnom vydaní časopisu ARS NOTARIA boli pri tejto príležitosti zverejnené príhovory prezidenta Notárskej komory SR, ministra spravodlivosti SR, ale aj ústredné témy konferencie – Charakteristiky pripravovanej kodifikácie súkromného práva v Slovenskej republike odprednášanou prof. JUDr. Jánom Lazarom, DrSc., Istota vlastníctva nehnuteľností ako faktor istoty úveru a ekonomického rastu odprednášanou Dr. Robertom Baronem z NR Talianska a Úloha notára pri prevodoch nehnuteľností v Taliansku odprednášanou Dr. Paolam Pasqualisom z NR Talianska.

Medzinárodnú konferenciu svojou prítomnosťou a vystúpeniami podporili významní hostia politického a akademického prostredia Slovenskej republiky: akademik Milan Čič – kancelár prezidenta Slovenskej republiky, Anna Vitteková – štátna tajomníčka Ministerstva spravodlivosti SR, Jarmila Maximová – Sopková – prezidentka Združenia sudcov Slovenska, profesor Ján Lazar – predseda rekodifikačnej komisie súkromného práva, profesor Marián Vrabko – dekan Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, Štefan Detvai – predseda Slovenskej advokátskej komory, Stanislava Kolesárová – viceprezidentka Slovenskej komory exekútorov a mnohí ďalší. Keďže v dňoch, keď sa konferencia konala, uskutočnili sa aj oslavy 160. výročia Národnej rady Slovenskej republiky na Myjave, mnohí pozvaní ústavní činitelia sa na tejto pre slovenské notárstvo významnej medzinárodnej konferencii nemohli zúčastniť.

Ocenením pre Notársku komoru SR bola prítomnosť a podpora talianskeho veľvyslanca na Slovensku Antonina Provenzana, viceprezidenta Medzinárodnej únie notárstva Rafaela Gomeza Ferrera Sapiňu, Radu notárstiev Európskej únie (CNUe) zastupoval prezident Juan Bolás Alfonso. Na konferencii sa zúčastnili aj kandidát nominovaný Notárskou komorou SR na post viceprezidenta Rady notárstiev Európskej únie Roberto Barone, člen Notárskej komory Talianska a člen medzinárodných notárskych inštitúcií Paolo Pasqualis, ako aj prezidenti, resp. viceprezidenti Notárskych komôr Rakúska, Talianska, Španielska, Českej republiky, Maďarska, Poľska, Francúzska, Nemecka, Chorvátska, Slovinska, Bosny a Hercegoviny. Všetci prítomní kolegovia zo zahraničia podporili snahy Notárskej komory SR a jej predstaviteľov smerujú-

ce k zrovnoprávneniu postavenia s ostatnými notárstvami najmä v rámci budovania jednotných kompetencií notárov Európy.

Viceprezidenta UINL Rafaela Gomeza Ferrera Sapiňu, prezidenta CNUE Juana Bolása Alfonsa, prezidenta NK SR Miroslava Duriša, viceprezidenta NK SR Karola Kovácsa, predsedkyňu medzinárodnej skupiny NK SR Magdalénu Valušovú a člena prezídia povereného komunikáciou UINL Rudolfa Durdíka prijali predseda Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky Mojmir Mamojka, kancelár prezidenta Milan Čič a štátna tajomníčka Ministerstva spravodlivosti SR Anna Vitteková. Predmetom rokovaní bolo postavenie notárov a ich kompetencie v Slovenskej republike a ich zosúladenie s kompetenciami tradičných notárstiev tzv. „latinského typu“ v rámci Európy a sveta, ako aj v tom období prebiehajúci legislatívny proces novely Občianskeho zákonníka, ktorého návrh smeroval k stransparentneniu prevodov nehnuteľností na území Slovenska s prevodmi v iných členských štátoch Európskej únie s kontinentálnymi právnymi poriadkami.

Zahraniční hostia pri rozhovoroch vyslovili nádej, že Slovenská republika sa v dohľadnom čase zaradí medzi krajiny európskeho priestoru s bezpečnými prevodmi nehnuteľností a postavenie notárskeho stavu sa posilní využitím potenciálu notárov na úseku preventívnej spravodlivosti zverením kompetencií v nesporových agendách, na osoh samého štátu a jeho občanov, podľa už v súčasnosti preukázateľných medzinárodných príkladov.

Po ukončení oficiálnej časti konferencie sa v priestoroch Národnej rady Slovenskej republiky na Župnom námestí konala slávnostná galavečera s umeleckým programom. Počas nej sme slávnostne pokrstili Pamätnú knihu, ktorú vyhotovil doc. Galamboš. V priestoroch Reduty v závere 4. slovenských notárskych dní odprednášal hosťom a slovenským notárom problematiku reštaurovania kníh a dokumentov.

VI. CELOŠTÁTNA NOTÁRSKA KONFERENCIA PRI PRÍLEŽITOSTI 15. VÝROČIA OBNOVENIA SLOBODNÉHO NOTÁRSTVA V ČESKEJ REPUBLIKE

Na pozvanie Notárskej komory Českej republiky som sa 20. – 21. októbra 2008 s viceprezidentom NK SR JUDr. Karolom Kovácsom zúčastnil na VI. celoštátnej notárskej konferencii pri príležitosti 15. výročia obnovenia slobodného notárstva v Českej republike a 60. výročia Medzinárodnej únie notárstva (UINL). Záštitu nad konferenciou prevzal prezident Českej republiky Václav Klaus.

Podujatie sa začalo 20. októbra 2008 o 14.00 hodine slávnostným otvorením VI. celoštátnej konferencie v novootvorenom sídle Notárskej komory ČR v Prahe uvítacím príhovorom prezidenta Notárskej komory ČR Martina Foukala, ktorý privítal účastníkov, osobitne popredných ústavných činiteľov Českej republiky:

- prezidenta Českej republiky Václava Klauza,
- predsedu Ústavného súdu Českej republiky Pavla Rychetského,
- predsedu Senátu Českej republiky Přemysla Sobotku,
- predsedu Poslaneckej snemovne Miloslava Vlčka,
- ministra spravodlivosti Českej republiky Jiřího Pospíšila,
- prezidenta Rady notárstiev EU Juana Alfonsa Bollása,
- prezidenta Medzinárodnej únie notárstva Eduarda Gallina,
- ombudsmana Českej republiky Otakara Motejla,
- prítomných prezidentov a viceprezidentov zahraničných notárstiev.

Vývoj notárstva v Čechách od jeho vzniku na báze slobodnej právnickej profesie po súčasnosť so zameraním sa na výhody, ktoré ponúka notársky stav vo vzťahu k štátu a občanom pri výkone preventívnej spravodlivosti, zhodnotil v uvítacom príhovore prezident Martin Foukal a poďakoval sa ústavným činiteľom za pozornosť, ktorú venujú pri svojej práci notárom.

Prezident Klaus vysoko ocenil prácu notárov v Českej republike a vyjadril vo vzťahu k prítomným zástupcom parlamentu a vlády presvedčenie, že česká legislatíva sa bude uberať takým smerom, aby bola podstatná časť nesporevej agendy zo súdov prenesená do kompetencie notárov najmä z dôvodov odbremenenia súdov a nákladnosti súdneho konania, keďže notári doterajšími kompetenciami, ktoré im štát zveril, presvedčili o svojej životaschopnosti, odbornosti a profesionálnej spoľahlivosti plniť zverené úlohy k všeobecnej spokojnosti.

Po prezidentovom vystúpení sa zúčastneným prihovorili ďalší ústavní činitelia ČR, ktorí vo svojich príhovoroch zo svojho hľadiska zhodnotili pôsobenie notárstva v Českej republike v uplynulých rokoch. Aj keď poukázali na určité problémy sprevádzajúce notársku prácu, prejavy na adresu notárskeho stavu boli pozitívne. Viacerí ústavní činitelia sa zmienili o už osvedčenej kompetencii notárov pri zakladaní obchodných spoločností, ale aj o prebiehajúcich legislatívnych prácach a návrhoch v oblasti rodinného práva – tzv. nesporevé rozvody notárom z titulu poverenia súdu, legislatívny návrh na spisovanie zmlúv o prevodoch nehnuteľností notárom v rámci zosúladenia stavu s inými členskými štátmi EÚ, kompetencie v dedičskom práve – vydávanie finálnych rozhodnutí o dedičstve notárom a iné. Zhodne odzneli slová uznania na profesionalitu a potrebnosť notárstva v Českej republike a nutnosť zo strany štátu poverovať notárov kompetenciami v oblasti nesporevej agendy doteraz vykonávanej súdmi.

Po príhovoroch ústavných činiteľov vystúpil s prejavom prezident UINL Eduardo Gallino, ktorý odprezentoval dôležitosť notárskej profesie pre štát a jeho občanov a poďakoval ústavným činiteľom

Českej republiky za proklamované úmysly smerujúce k pozdvihnutiu kompetetnčnej úrovne notárstva, ktorá bude mať za následok zlepšenie právneho prostredia v nesporevej krajine pre občanov a štát, čím stúpne kredit štátu aj na medzinárodnej úrovni.

Následne boli hostia vyzvaní k prehliadke priestorov nového sídla Notárskej komory ČR, kde som prezidentovi Martinovi Foukalovi odovzdal dar slovenských notárov – drevený obraz slovenskej krajiny, pripomínajúci túto slávnostnú udalosť a nadštandardné vzájomné vzťahy obidvoch našich notárstiev.

Program pokračoval popoludní husľovým koncertom v kostole Sv. Apolinára a krátkou prednáškou pátra Kamila Nováka o histórii kostola. Harfovým koncertom pokračoval slávnostný večer v Anežskom kláštore, kde sa k zahraničným hosťom pripojili ostatní českí notári.

Na druhý deň (21. októbra) program pokračoval pre českých notárov príhovorom ministra spravodlivosti ČR Jiřího Pospíšila, prezidenta UINL Eduarda Gallina a CNUE Juana Bollása Alfonsa. Vzhľadom na spoločný legislatívny vývoj v spoločnom štáte, kolegiálnu a priateľskú súdržnosť s českými notármi sme sa na programe, ktorý sa konal v známej Betlehemskej kaplnke, zúčastnili spolu s viceprezidentom Notárskej komory SR Karolom Kováčsom. Prezident Notárskej komory ČR Martin Foukal a viceprezident Miloslav Jindřich nás osobitne privítali a predstavili českým kolegom, vyzdvihli nielen našu pracovnú spoluprácu, ale aj osobitné priateľské a ľudské vzťahy. Následne prezident a viceprezident formou vzájomného komunikačného rozhovoru predstavili publiku plánované legislatívne snahy a práce smerujúce k pozdvihnutiu notárskeho stavu v Českej republike.

Program konferencie ukončili prednášky predstaviteľov akademickej obce Karlovej univerzity o histórii vzniku profesie notára v Čechách.

Na záver som prezidentovi NK ČR Martinovi Foukalovi poďakoval za pozvanie na túto zaujímavú konferenciu a navzájom sme si popriali do ďalších rokov fungovania notárstva veľa úspechov.

Na poslednom Valnom zhromaždení Rady notárstiev Európskej únie (CNUE) prezident Juan Bolás Alfonso oboznámil prítomných zástupcov so svojou činnosťou vo funkcii prezidenta CNUE v tomto volebnom období. Vo svojej správe osobitne vyzdvihol slovenské notárstvo, ktoré v poslednom čase mobilizuje svoje sily tak na národnej, ako aj medzinárodnej úrovni v snahe celkovo zlepšiť svoje postavenie. Prezident Bolás mi v tejto súvislosti ako prezidentovi Notárskej komory SR poďakoval za vykonanú prácu a následne oboznámil zhromaždenie s návštevami a prijatiami na pôde Národnej rady SR, Prezidentskom paláci a ministerstve spravodlivosti. Prezident Bolás skonštatoval vysokú úroveň priebehu 4. slovenských notárskych dní pri príležitosti 15. výročia obnovenia slobodného notárstva v Slovenskej republike a vysoko ocenil účasť najvyšších ústavných činiteľov v Českej republike, osobitne prezidenta ČR na otvorení kongresu českých notárov pri príležitosti 15. výročia obnovenia slobodného notárstva v Čechách.

Prezident tiež skonštatoval, že mladé notárstva sa čoraz väčšmi zviditeľňujú na medzinárodnej úrovni najmä vďaka aktívnej práci, ale aj vďaka kvalitne organizovaným podujatiam s medzinárodnou účasťou, ktoré súčasne plnia ciele notárstva v rámci európskeho priestoru.

V budúcom roku prezidentské kreslo prezidenta CNUE obsadí Bernard Reynis z Francúzska – nominant Notárskej komory Českej republiky a kreslo viceprezidenta CNUE Roberto Barone z Talianska, ktorý bol nominovaný Notárskou komorou Slovenskej republiky.

V zmysle článku 23. Štatútu Rady notárstiev Európskej únie sa v roku 2009 Notárska komora Českej republiky a Notárska komora Slovenskej republiky stávajú členmi

Päččlennej Výkonnej rady CNUE a okrem toho Notárska komora Slovenskej republiky v roku 2009 predsedá pod mojím vedením členským štátom Hexagonály.

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

ako ste si všimli, úmyselne som sa tentokrát zamerlal na to najpodstatnejšie z medzinárodnej činnosti Notárskej komory SR, ktorá má v konečnom dôsledku vplyv na vývoj nášho národného postavenia, pretože komunitárne témy v rámci orgánov Európskej únie v konečnom dôsledku ovplyvňujú vývoj legislatívy na národnej úrovni každého jej členského štátu.

Rada notárstiev Európskej únie (CNUE) sa aktívne podieľa na tvorbe európskych noriem a komunikáciou s orgánmi Európskej únie na legislatívnom procese dotýkajúcom sa statusu notárov v rámci Európy. Slovenské notárstvo sa vo vlastnom záujme a v záujme našich občanov – klientov snaží prostredníctvom svojich zástupcov nielen na úrovni prezidentov, ale aj na úrovni rôznych komisií pracujúcich na tvorbe a udržaní pre notárov dôležitých kompetencií, aktívne podieľať na tomto procese.

Na záver sa chcem poďakovať všetkým tým, ktorí svojou prácou v prospech notárskeho stavu, svojou poctivou prácou vo svojich úradoch, robia dobré meno nielen sami sebe, ale celej Notárskej komore Slovenskej republiky.

Ďakujem všetkým kolegom, ktorí svojou prítomnosťou podporili a pravidelne podporujú aktivity svojej materskej organizácie – Notárskej komory Slovenskej republiky, osobitne všetkým zúčastneným na Medzinárodnej konferencii notárov v Bratislave, ale aj všetkým prítomným kolegom na školení a mimoriadnej Konferencii notárov na Štrbskom Plese 10. októbra 2008, ktorá takmer jednomyselne podporila legislatívne zmeny predložené Prezídiom Notárskej komory SR.

Vzhľadom na to, že toto číslo ARS NOTARIA je posledným v roku 2008, dovoľte mi, aby som Vám všetkým poprial veľa zdravia, šťastia, osobných a pracovných úspechov v nasledujúcom roku 2009.

JUDr. Miroslav Duriš
prezident NK SR

• ČLÁNKY •

ZMENY NAVRHOVANÉ V HMOTNOM A PROCESNOM PRÁVE VO VZŤAHU K POSTAVENIU A PÔSOBNOSTI NOTÁROV (PRÁVNA ÚPRAVA DE LEGE FERENDA)

JUDr. Peter Straka

riaditeľ sekcie legislatívy civilného práva MS SR

Príspevok sa venuje zmenám, ktoré sú obsiahnuté vo vládnom návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov (tlač 642) a vo vládnom návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlač 655) vo vzťahu k postaveniu a pôsobnosti notárov

I. Úvod

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predložilo koncom roku 2007 do legislatívneho procesu **návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky súdny poriadok č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov** (ďalej len „návrh veľkej novely Občianskeho súdneho poriadku“) na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky.

Aktuálne sa návrh veľkej novely Občianskeho súdneho poriadku nachádza na prerokúvaní v Národnej rade Slovenskej republiky ako tlač 642. Návrh veľkej novely Občianskeho súdneho poriadku nadobúda význam v rámci prípravy nového procesného kódexu, ktorý by mal nadväzovať na nový Občiansky zákonník pripravovaný v súlade s Rámcovým plánom legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky

na rok 2010. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky to považovalo za nesyntémové riešenie, podľa ktorého by sa s výrazným časovým predstihom prijal nový procesný kódex pred novým Občianskym zákonníkom, pretože takto by sa nedalo vyhnúť budúcej novelizácii v závislosti od úpravy práv a povinností v novom Občianskom zákonníku. Zastávam názor, že je vhodné, aby tvorcovia nového procesného kódexu mohli už pri jeho príprave čerpať aj z poznatkov o aplikačnom využívaní nových procesných inštitútov, ktoré prináša návrh veľkej novely Občianskeho súdneho poriadku. *Jedným z cieľov návrhu veľkej novely Občianskeho súdneho poriadku je odformalizovať a zjednodušiť súdny proces, zrýchliť súdne konania a odstrániť zbytočné prieťahy. Zmeny sa realizujú aj v právnej úprave dedičského konania a v postavení súdnych komisárov. Navrhovaná úprava, v prípade jej schválenia umožní notárom vydávať nenáročné procesné rozhodnutia.* Nadobudnutie účinnosti navrhovanej úpravy sa predpokladá na 1. január 2009.

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky má do budúcnosti ambíciu vykonať formou priamej novelizácie Ústavy Slovenskej republiky takú zmenu, aby v súdnom konaní mohol rozhodovať aj súdny komisár. Tým by sa otvorila cesta pre ešte efektívnejší proces dedičských konaní a pri zachovaní práv účastníkov dedičského konania na opravný proces by sa mohlo dosiahnuť aj vydanie konečného rozhodnutia priamo notárom.

Iste má notárska obec vedomosť o *snahe Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky*

zabezpečiť významnejšie postavenie notára pri prevodoch nehnuteľností. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predložilo v marci tohto roku do legislatívneho procesu **návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov** (ďalej len „navrhovaná novela Občianskeho zákonníka“). Navrhovaná novela Občianskeho zákonníka sa aktuálne nachádza na prerokúvaní v Národnej rade Slovenskej republiky ako tlač 655 a nadobudnutie jej účinnosti sa predpokladá na 1. október 2008. Slovenská právna úprava týkajúca sa prevodov nehnuteľností má značné legislatívne medzery, čo potvrdzujú aj v praxi zistené nečestnosti. Vkladové konanie je nevyhovujúce a neposkytuje reálnu ochranu účastníkom občianskoprávných vzťahov. Zámerom navrhovanej úpravy je minimalizovať negatíva platnej právnej úpravy súvisiace s nedostatkom materiálnej publicity katastra nehnuteľností a sprísniť zodpovednosť subjektov, ktoré budú oprávnené na vyhotovenie zmlúv o prevode nehnuteľností, teda notárov a advokátov, a zároveň minimalizovať veľmi vážne následky pre bežného občana spojené s neplatnosťou zmluvy o prevode nehnuteľností. Notár ako odborník na právo by mal vo forme notárskej zápisnice vyhotovovať zmluvu o prevode nehnuteľností a za kvalitu právnej služby niesť náležitú zodpovednosť. Pri elektronickom prepojení s katastrom nehnuteľností by sa mali dosiahnuť aj účinky voči tretím osobám po registrácii v katastri nehnuteľností.

Navrhovaná novela Občianskeho zákonníka naráža na odpor najmä realitných kancelárií a developerov, ale aj iných subjektov, ktoré žijú v skreslenej a nesprávnej predstave o význame notára a o podstate občianskoprávneho vzťahu, ktorý vzniká pri prevode nehnuteľností. Odporcovia navrhovanej novely Občianskeho zákonníka zjednodušene argumentujú nízkym počtom podvodov, pričom vôbec neberú do úvahy fakt, že osoby prevádzajú a nadobúdajú nehnuteľnosti v značnom strese v zdĺhavom neefektívnom a zneužitelnom vkladovom konaní. Spoločnosť by mala pochopiť, že individuálne záujmy musia ustúpiť celospoločenskému záujmu.

II. Vybraté zmeny v návrhu veľkej novely Občianskeho súdneho poriadku

A. Zmeny v dedičskom konaní. K zrýchleniu priebehu dedičského konania smerujú zmeny, ktorými sa podstatne zjednodušuje dedičské konanie. **Notár bude mať oprávnenie na vydávanie iba nenáročných procesných rozhodnutí.** Napríklad rozhodnutie, ktorým sa upravuje vedenie konania, rozhodnutie o ustanovení opatrovníka, rozhodnutie o ustanovení znalca, rozhodnutie o znalečnom, rozhodnutie o uložení poriadkového opatrenia a podobne. Zjednoduší sa tým rozhodovanie v dedičských veciach pri vždy prípustnom odvolaní. Notár nebude môcť vydať súdne rozhodnutie:

- o dedičstve podľa § 175q,
- uznesenia, ktoré nemôže vydať súdny úradník podľa § 5 písm. c) zákona č. 549/2003 Z.z. o súdnych úradníkoch v znení zákona č. 757/2004 Z.z.: „V občianskom súdnom konaní vyšší súdny úradník koná a rozhoduje na základe poverenia sudcu v konaní o dedičstve okrem:
  1. sporu dedičov o dedičské právo,
  2. odňatia veci poverenému notárovi,
  3. vrátenia veci notárovi s pokynom na doplnenie konania alebo zmenu uznesenia,
  4. konania o dedičstve alebo jeho časti, ktoré sa nachádza v cudzine,
  5. konania o dedičstve po poručiteľovi, ktorý zomrel v cudzine alebo bol cudzím štátnym príslušníkom,
  6. nariadenia likvidácie dedičstva,
  7. privolenia súdu k úkonom dedičov na predaj alebo iné opatrenia.“

Schválením týchto modifikácií dôjde k odbremeniu súdov v rozsahu agendy týkajúcej sa kontroly, pečiatkovania a doručovania uvedených procesných rozhodnutí v dedičskom konaní:

1. Notár ako súdny komisár **bude zabezpečovať aj doručovanie týchto rozhodnutí.**
2. **Ak sa konanie o znovuobjavenom majetku začne na návrh niektorého z dedičov, napriek tomu, že tento majetok bol medzi dedičmi sporný a dedič musel mať o spornosti vedomosť, náhradu odmeny notára a jeho výdavkov v prípade zasta-**

venia konania bude platiť tento dedič.

Ide o požiadavku aplikačnej praxe. Boli zaznamenané prípady, že dedič opakovane podáva návrh na dedičské konanie o znovuobjavenom majetku, aj napriek tomu, že ostatní dedičia tento majetok spochybňujú a podľa § 175k ods. 3 na takýto majetok nemôže súd prihliadať. Konanie sa zastavuje a štát platí notára. Navrhujeme, aby dedič hradil sám odmenu notára, ak podáva neuvážené návrhy. Pritom v prípade spornosti by mal dedič podať žalobu podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku o určenie, že novoobjavený majetok patrí do dedičstva po poručiteľovi, rozsudok by zaväzoval všetkých dedičov a dedičský súd by ho následne musel prejednať. Význam stratila žaloba o určenie, že vec do dedičstva nepatrí pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, keďže dedič má k dispozícii jednoduchší mechanizmus, a to námietku podľa § 175k ods. 3, že vec do dedičstva nepatrí a po námietke sa takýto majetok nemôže prejednať.

3. **Navrhuje sa rozšíriť právnu úpravu možnosti, na základe ktorých je notár oprávnený ukončiť dedičské konanie vo vlastnej kompetencii vydaním osvedčenia o dedičstve aj na prípady potvrdenia nadobudnutia dedičstva maloletým dedičom a dedičom, ktorý musí mať opatrovníka, ak je jediným dedičom.** Vydanie osvedčenia o dedičstve vrátane novonavrhovaných prípadov je pre notára záväzná. Po márnom uplynutí lehoty na podanie žiadosti o pokračovanie v konaní o dedičstve nadobudne osvedčenie o dedičstve účinky právoplatného uznesenia o dedičstve, notár vyznačí právoplatnosť, vykoná následnú agendu a vybavený spis pripravený na archiváciu odovzdá súdu. Práva a oprávnené záujmy účastníkov – maloletých a nesvojprávnych – budú dostatočne chránené; prípadne im celé dedičstvo. V konečnom dôsledku sa vždy budú môcť dovolať súdnej ochrany prostredníctvom svojho opatrovníka.
4. Pokiaľ ide o prehľadnosť celkových nákladov dedičov v súvislosti s prejednaním dedičstva vybaveného osvedčením sa na-

vrhuje **doplniť osvedčenie o ďalšiu náležitosť, a to odmenu a výdavky notára.** Ide o vyúčtovanie notára za prejednanie dedičstva vydaním osvedčenia.

B. Zmeny v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov – článok 5 návrhu veľkej novely Občianskeho súdneho poriadku

Notárska zápisnica, ktorá obsahuje právny záväzok vzniknutý z právneho úkonu, predmetom ktorého bolo poskytnutie peňažných prostriedkov (úvery a pôžičky), bude môcť byť exekučným titulom, len za predpokladu, že právny záväzok, ktorý obsahuje táto notárska zápisnica, bude pozostávať iba zo sumy predstavujúcej poskytnuté peňažné prostriedky a úroky z omeškania. Ak pôjde o záväzky z iných právnych vzťahov, záväzok sa nemôže týkať zmluvných pokút. Napríklad ak by predmetom notárskej zápisnice mal byť záväzok predstavujúci cenu diela, záväzok by sa nemohol týkať zmluvných pokút dohodnutých v zmluve o dodaní takéhoto diela. Veriteľovi nič nebráni obrátiť sa na súd a získať exekučný titul v súdnom konaní na zmluvné pokuty. Sudca môže tak v obchodnoprávných, ako aj občianskoprávných veciach neprimerane vysoké zmluvné pokuty znížiť.

Navrhovaná reštrikcia je reakciou na nečestnosti vyskytujúce sa v praxi. Pri doterajšom vymedzení notárskej zápisnice, ktorá môže byť exekučným titulom, sa vytvoril priestor na vymáhanie takých záväzkov, v rámci ktorých boli „nabalené“ popri samej poskytnutej sumy a úrokov z omeškania aj úžerné úroky ako odplata, zmluvné pokuty a „iné“ poplatky.

III. Vybraté zmeny v navrhovanej novele Občianskeho zákonníka

1. **Sprísnenie právnej formy zmlúv o prevode nehnuteľností**, pri nedodržaní ktorej pôjde o absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Zmluva o prevode nehnuteľností musí mať podľa navrhovanej úpravy formu notárskej zápisnice alebo musí byť autorizovaná ad-

vokátom. Podľa platnej právnej úpravy iba notár a advokát sú oprávnení na poskytovanie právnych služieb za odplatu. S poľutovaním treba konštatovať, že v tak závažných veciach, ako sú prevody nehnuteľností, pri ktorých spravidla ide o miliónové hodnoty, spisuje a vyhotovuje zmluvy o prevode nehnuteľnosti ktokoľvek. Z nazhromaždeného materiálu o podvodoch možno vysledovať jeden spoločný znak, a to, že pod zmluvou nie je podpísaný ani notár ani advokát. Najmä orgány činné v trestnom konaní konštatujú veľmi zložitú vyšetrovanie, kedy nemožno vypočítať osobu, ktorá zmluvu spísala.

Výnimku z obligatórnej právnej formy budú predstavovať zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ak

- a) účastníkom zmluvy bude orgán verejnej moci, iný subjekt verejnej správy podľa osobitného predpisu. Je bezvýznamné, či pôjde o orgán verejnej moci v ústrednej správe (napr. Národná banka Slovenska) alebo v územnej samospráve. Za subjekty verejnej správy treba považovať aj Fond národného majetku Slovenskej republiky, Slovenský pozemkový fond, Sociálnu poisťovňu a ďalšie subjekty, ktoré sú zapísané a zaradené v registri organizácií vedenom Štatistickým úradom Slovenskej republiky a zaradené vo verejnej správe v súlade s jednotnou metódikou platnou pre Európsku úniu. Ďalej pôjde o obce a vyššie územné celky, nimi zriadené rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie,
- b) účastníkom zmluvy o prevode nehnuteľnosti bude právnická osoba so 100% majetkovou účasťou štátu. Pôjde napríklad o prevody nehnuteľností za rovnakým účelom ako pri vyvlastnení, ktoré realizuje Národná diaľničná spoločnosť, a. s., Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s. a podobne.

Nie je pritom významné, či uvedený subjekt verejnej správy vystupuje na strane nadobúdateľa, alebo prevodcu. Právne relevantný je fakt, že tento subjekt je účastníkom zmluvy. Vymenované výnimky sú v súlade s cieľom navrhovanej novely Občianskeho zákonníka. Návratnosť finančných prostriedkov od subjektov v rámci spomenutých výnimiek bude v prípade

neplatnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti neporovnateľná s inými subjektmi.

2. **Objektívna zodpovednosť oprávnenej osoby za vzniknutú škodu.** Nie je významné, ktorá zo strán zmluvného vzťahu požiadala notára alebo advokáta o poskytnutie služby právnej pomoci. Vo vzťahu k jeho objektívnej zodpovednosti za vzniknutú škodu podľa navrhovanej novely Občianskeho zákonníka je to irelevantné. Nemožno vylúčiť dokonca ani autorizáciu zo strany dvoch advokátov - v takom prípade by išlo o ich solidárnu zodpovednosť per analogiam podľa § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Je však vylúčené, aby jedna a tá istá zmluva bola spísaná vo forme dvoch alebo viacerých notárskych zápisníc. Notár a advokát budú predstavovať osoby, ktoré majú poskytnúť náhradu škody na základe tzv. objektívnej zodpovednosti. Ich nárok domáhať sa proti osobe, ktorá zavinila vznik škody v rozsahu, v akom plnili poškodenému (§ 440 Občianskeho zákonníka), nebude dotknutý. V aplikačnej praxi budú prichádzať do úvahy aj žaloby tak proti notárovi alebo advokátovi na základe objektívnej zodpovednosti a súčasne v jednom konaní, ako aj proti skutočnému škodcovi na základe jeho subjektívnej zodpovednosti.

Zodpovednosť notára bude prichádzať do úvahy v prípade vzniku škody, aj vtedy ak:

- došlo k zneužitiu totožnosti osoby oprávnenej vykonať prevod nehnuteľnosti,
- notárska zápisnica bola vyhotovená napriek tomu, že podľa údajov vo verejnom registri bola zmluvná voľnosť účastníkov obmedzená,
- rovnaká nehnuteľnosť bola v čase vyhotovovania notárskej zápisnice o zmluve o prevode nehnuteľnosti predmetom prevodu podľa inej zmluvy o prevode nehnuteľnosti, o ktorej bola v osobitnom registri vyznačená poznámka podľa osobitného predpisu.

Zákonná zodpovednosť notára sa neuplatní, ak poškodený účastník zmluvy vedel o skutočnosti, ktorá bola príčinou vzniku škody. Za notára nebude niesť zodpovednosť štát podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

3. Odmietnutie vykonania požadovaného úkonu

Doterajšia právna úprava v ustanovení § 36 zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov zvädzala k nesprávnemu výkladu, že notár môže bezbreho vykonať notársky úkon. Komentár k Notárskemu poriadku, podľa ktorého notár neposudzuje súladnosť osvedčovaného deja s právom, nebol vždy správne pochopený. Je prirodzené, že nie je v možnostiach notára vždy 100%-ne vyhodnotiť všetky okolnosti notárskeho úkonu. Vždy však môže dostatočne posúdiť, či nejde o okolnosti v zjavnom rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a ktoré tvoria základ fundamentálneho hodnotového poriadku (dobré mravy).

Je legitímne žiadať od notára, aby odmietol úkon, ktorý je nielen v rozpore so zákonom, obchádza zákon, ale aj úkon, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi (napr. zjavne neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré by bránili spotrebiteľovi obrátiť sa na súd a sankcionovali ho za to zmluvnými pokutami). Ak by notárovi bola odmietnutá súčinnosť zo strany účastníkov zmluvy, môže vyhotovenie notárskej zápisnice odmietnuť. Notár bude povinný oznámiť účastníkovi zmluvy o prevode nehnuteľnosti platobné podmienky, ktoré sú dohodnuté v zmluve. Ide o prevenčné ustanovenie. Aplikačná prax potvrdzuje, že priemerný spotrebiteľ práva nie vždy dobre veciam rozumie a vždy je lepšie škodovým udalostiam predchádzať, ako ich následne riešiť. Od notára sa výslovne žiada, aby účastníkov zmluvy oboznámil s platobnými podmienkami. Táto informácia bude najdôležitejšia vtedy, ak kúpna cena už bola vyplatená pred podpisom kúpnej zmluvy. Najmä u starších osôb boli v aplikačnej praxi zaznamenané nesprávne predstavy o plnení povinnosti zaplatiť kúpnu cenu. Zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol všetky rozmanitosti života a ponecháva sa na aplikačnú prax, ako sa v konkrétnych situáciách notár vysporiada s touto zákonnou povinnosťou.

Nepochybne významnou informáciou, ktorú notár povinne účastníkom zmluvy uvedie, bude aj údaj o poistnom krytí a poisťovni. No-

tár bude povinný oznámiť účastníkovi zmluvy o prevode nehnuteľnosti výšku poistného krytia a poisťovňu, v ktorej je poistený pre prípad škody v súvislosti s vyhotovením notárskej zápisnice o zmluve o prevode nehnuteľností. Tieto informácie môžu nadobúdať na význame pre účastníka zmluvy z hľadiska výberu notára.

Notár bude povinný pred vyhotovením notárskej zápisnice o zmluve o prevode nehnuteľností oznámiť zamýšľaný prevod príslušnej správe katastra nehnuteľností.

Ide o zavedenie obligatórnej povinnosti notára oznámiť pred vyhotovením notárskej zápisnice o zmluve o prevode nehnuteľností prevod príslušnej správe katastra nehnuteľností. Ak napriek poznámke o vyhotovovaní notárskej zápisnice o zmluve o prevode nehnuteľností v katastri nehnuteľností na príslušnom liste vlastníctva určitým notárom (advokátom) vyhotoví notársku zápisnicu iný notár, bude možné uplatniť navrhovanú zodpovednosť za prípadný vznik škody. Poznámka musí byť pre neho dostatočným upozornením, že na inom mieste sa pripravuje notárska zápisnica o prevode tej istej nehnuteľnosti, prípadne autorizácia zmluvy o prevode nehnuteľností advokátom.

IV. Záver

V zmenách v právnej úprave dedičského konania a postavenia súdnych komisárov zakotvených v návrhu veľkej novely Občianskeho súdneho poriadku Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky vyjadrilo legitímny cieľ, ktorým je zrýchlenie dedičského konania, zjednodušenie súdneho procesu a odstránenie zbytočných prieťahov v dedičskom konaní. Platná právna úprava, ktorá dovoľuje vyhotoviť zmluvu o prevode nehnuteľností komukoľvek aj rôznym nepoisteným subjektom, pričom predmetom takej zmluvy sú miliónové hodnoty a vlastníkom sa len avizuje, že nehnuteľnosť má už prevedenú, je v praxi neutržateľná. Podvody na trhu s nehnuteľnosťami majú vážne následky na človeka, jeho rodinu a ďalší zvyšok života. V ostatných veciach, hoci nedochádza k podvodu, predstavuje vkladové konanie značne stresové okamžiky tak pre prevádzajúceho, ako aj pre nadobúdateľa. Na vklad vlastníckeho práva sa dnes čaká niekedy aj

niekoľko mesiacov, pričom sú povypĺčané už zálohy, prípadne celé kúpne ceny v miliónových hodnotách. Pre bežného človeka ide o neprimeraný stres, či bude mať list vlastníctva, a keď už ho má, či oň nepríde. Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky boli avizované aj také prípady, že sa niektorý z predchodcov ozve a oznámi, že nikdy nenakladal so svojou nehnuteľnosťou a žiada svoje vlastnícke právo naspäť. Návrh novely Občianskeho zákonníka prináša právnu úpravu, ktorá umožní poznať osobu, ktorá spísala zmluvu o prevode nehnuteľnosti a v prípade škodových udalostí bude možné domáhať sa plnenia u notára alebo ad-

vokáta. Od notára a advokáta sa legitímne očakáva vyššia aktivita pri predchádzaní možným nečestnostiam v súvislosti s prevodmi nehnuteľností. Verím, že poslanci Národnej rady Slovenskej republiky oba návrhy zákonov pri ich prerokúvaní v zákonodarnom zbore podporia.

Poznámka redakcie: *Novela Občianskeho zákonníka bola schválená a publikovaná v Zbierke zákonov pod č. 379/2008 Z.z., ustanovenia týkajúce sa formy zmlúv o prevodoch nehnuteľností a súvisiaca novela Notárskeho poriadku boli v parlamente z návrhu vypustené.*

DEDIČSKÉ KONANIE PO NOVELE OBČIANSKEHO SÚDNEHO PORIADKU

JUDr. Karol Kovács
notár so sídlom v Šali

Úvod

Dočkali sme sa ohlasovanej novely Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) zákonom č. 384/2008 Z.z., ktorá nadobudla účinnosť 15. októbra 2008. Toho istého dňa nadobudol účinnosť vykonávací predpis, v Zbierke zákonov pod č. 389/2008 Z.z. bola publikovaná vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov (ďalej len „Sprav. por.“).

Cieľom novely Občianskeho súdneho poriadku v dedičskom konaní podľa dôvodovej správy bolo: „zjednodušiť dedičské konanie, za neprijateľné považoval predkladateľ opakované posúvanie spisu v dedičských veciach medzi notárom a súdom len kvôli nenáročným procesným rozhodnutiam“. Zatiaľ sa nepodarilo naplniť zámer pôvodne navrhovanej koncepcie predkladateľa, aby notár mohol vydávať rozhodnutia o dedičstve vo veci samej, vykonať v plnom rozsahu porozhodovacia agendu

a súdu odovzdať spis v plnom rozsahu vybavený na uloženie do spisovne.

Podľa nového znenia § 38 ods. 1 OSP je notár oprávnený viesť samostatne konanie o dedičstve, posilňuje sa postavenie notára ako súdneho komisára, toto jeho posilnené postavenie vychádza a má oporu aj v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL.ÚS 1/2004, v ktorom bolo konštatované, že: „Právne postavenie notára je postavením orgánu verejnej moci, na ktorý sa vzťahujú iné kritériá než na právne postavenie subjektov, ktoré nevykonávajú štátnu – súdnu moc. Notár je v sústave orgánov verejnej moci považovaný za štátny orgán. Právne postavenie notára je primárne určené tak, že v rámci del'by štátnej moci sa podieľa na plnení pozitívneho záväzku štátu s realizáciou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy v rozsahu určeného zákonom“.

Rozhodovacia právomoc notára

Základnou ideovou myšlienkou novely Občianskeho súdneho poriadku v dedičskom konaní je zverenie právomoci notárom ako súdnym komi-

sárom vydávať súdne rozhodnutia. Zákon hovorí o oprávnení, nie povinnosti, notár – súdny komisár podľa okolností konkrétneho prípadu bude vždy oprávnený zvážiť svoj postup, či vydá uznesenie sám alebo zvolí postup ako pred novelou. Súd nemôže vec vrátiť notárovi z dôvodu, že nevydal rozhodnutie vo vlastnej kompetencii, ale predložený návrh uznesenia spracovať a doručiť. Proti rozhodnutiam, ktoré vydá notár, je vždy prípustné odvolanie, včas podaným odvolaním osoby, ktorej bolo toto rozhodnutie určené na doručenie, sa toto rozhodnutie zrušuje a nové rozhodnutie vydá sudca. Toto rozhodnutie je potrebné vždy doručiť, čo vyplýva z ustanovenia § 168 ods. 2 OSP, „uznesenie súd doručí účastníkom, ak je proti nemu odvolanie alebo ak to je pre vedenie konania potrebné, alebo ak ide o uznesenie, ktorým sa účastníkom ukladá nejaká povinnosť“. Zákondarca priamo v § 38 ods. 3 OSP určil, že: „účastník konania sa nemôže vzdať odvolania proti rozhodnutiu notára“. Ktoré rozhodnutia v konaní o dedičstve nemôže notár ako súdny komisár vydať, je upravené v § 94a ods. 1 písm. a), b) Sprav. por. Po prvé ide o uznesenia podľa § 175q ods. 1 OSP, ktorými súd v uznesení o dedičstve

- a) potvrdí nadobudnutie dedičstva jedinému dedičovi zo zákona alebo
- b) potvrdí, že dedičstvo, ktoré nenadobudol žiadny dedič, pripadlo štátu, alebo
- c) schváli dohodu o vyporiadaní dedičstva alebo dohodu o prenechaní predĺženého dedičstva na úhradu dlhov, alebo
- d) potvrdí nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov, ak medzi dedičmi nedôjde k dohode, alebo vykoná vyporiadanie medzi dedičmi a rozhodne o tom, čo ktorý z dedičov nadobudol, alebo
- e) neschváli dohodu o vyporiadaní dedičstva a potvrdí nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov alebo vykoná vyporiadanie medzi dedičmi a rozhodne o tom, čo ktorý z dedičov nadobudol.

Po druhé, ide o uznesenia, ktoré podľa osobitného predpisu nemôže v dedičskom konaní vydať vyšší súdny úradník. Týmto osobitným predpisom je zákon č. 549/2003 Z.z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov, ktorý v ustanovení § 5 písm. c) určuje, že v konaní o dedičstve ide o uznesenia

1. sporu dedičov o dedičské právo,
2. odňatia veci poverenému notárovi,
3. vrátenia veci notárovi s pokynom na doplnenie konania alebo zmenu uznesenia,
4. konania o dedičstve alebo jeho časti, ktoré sa nachádza v cudzine,
5. konania o dedičstve po poručiteľovi, ktorý zomrel v cudzine alebo bol cudzím štátnym príslušníkom,
6. nariadenia likvidácie dedičstva,
7. privolenia súdu k úkonom dedičov na predaj alebo iné opatrenia.

Ktoré uznesenia môže súdny úradník v občianskom súdnom konaní vydať na základe poverenia sudcu je upravené v § 6 cit. zákona, čo možno aplikovať na notára – súdneho komisára v konaní o dedičstve, ide o deklaratórny výpočet o

- a) poriadkovej pokute,
- b) znalečnom, tlmočnom a svedočnom,
- c) preddavkoch na trovy dôkazu,
- d) súdnych poplatkoch,
- e) oslobodení od súdnych poplatkov,
- f) odstraňovaní väd podania,
- g) opatreniach podľa osobitného predpisu,
- h) ustanovení správcu dedičstva,
- i) príslušnosti a právomoci súdu na konanie,
- j) ustanovení zástupcu účastníkovi konania,
- k) prípustnosti vedľajšieho účastníctva,
- l) prerušení konania,
- m) spojení vecí na spoločné konanie,
- n) vydaní opravného uznesenia,
- o) pripustení zámeny účastníka konania o pristúpení ďalšieho účastníka do konania,
- p) pripustení zmeny návrhu na začatie konania,
- q) iných procesných rozhodnutiach.

Objavuje sa otázka, či v konaní o dedičstve je notár – súdny komisár oprávnený vydať uznesenie podľa § 175h ods. 1 a 2 OSP a za akých podmienok. Za rozhodnutie podľa § 38 ods. 2 OSP sa považuje aj rozhodnutie podľa § 175h ods. 1 OSP a rozhodnutie podľa § 175h ods. 2 OSP. Tieto rozhodnutia nie sú rozhodnutím podľa § 175q ods. 1 OSP a ani nie sú vylúčené z rozhodovania vyšším súdnym úradníkom [§ 5 ods. 1 písm. c) zák. č. 549/2003 Z.z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov]. Proti rozhodnutiam notára vydaným v konaní o dedičstve je prípustné odvolanie (§ 38 ods. 2 OSP), takéto rozhodnutie je potrebné doručiť účastníkom konania (§ 168 ods. 2 OSP). Dedič-

ské konanie, ktoré skončilo zastavením, lebo poručiteľ nezanechal majetok podľa § 175h ods. 1 OSP, nemá účastníkov. V prípade rozhodnutia podľa § 175h ods. 2 OSP je účastníkom konania iba ten, kto sa postaral o pohreb, to platí bez ohľadu na to, či by mu inak svedčilo dedičské právo, čo je explicitne uvedené v § 175b tretia veta OSP. Tieto rozhodnutia obsahujú výrok o trovách konania (odmena notára a jeho hotovej výdavky), tieto trovy platí štát (§ 140 ods. 3 druhá veta OSP) – príslušný okresný súd, ktorému v tomto prípade svedčí tretia definícia účastníka podľa § 94 ods. 1 OSP, avšak len čo sa týka trov konania. Tomuto účastníkovi treba rozhodnutie doručiť a až po uplynutí lehoty na odvolanie vyznačiť právoplatnosť na rozhodnutie, pokiaľ odvolanie podané nebude. Ak vydáva rozhodnutie podľa § 175h ods. 1 a 2 OSP notár, neplatí ustanovenie § 175h ods. 3 OSP, keďže platí druhá veta § 38 ods. 2 OSP. Objavujú sa aj názory, že notár by v prípade týchto rozhodnutí mal doručovať toto uznesenie osobám, ktoré v prípade relevantného majetku po poručiteľovi by boli dedičmi, keďže im svedčí tretia definícia účastníka konania podľa § 94 ods. 1 OSP. Som toho názoru, že ak poručiteľ nezanechal žiadny majetok, v takomto konaní nevznikajú nikomu žiadne práva ani povinnosti, preto nikomu nemôže svedčiť tretia definícia účastníka konania. V prípade, že poručiteľ mal majetok, o ktorom sa v čase jeho smrti nevie, práva dedičov rozhodnutím o zastavení konania nie sú ničím dotknuté, keďže si svoje právo môžu v neobmedzene ustanovenej lehote uplatniť postupom podľa § 175x OSP.

Ako má notár – súdny komisár postupovať pri svojej rozhodovacej činnosti z technickej stránky vecí. Rozhodnutia, ktoré vydáva notár v konaní o dedičstve, ich aj doručuje účastníkom konania, čo zákonodarca zapracoval do nového odseku 7 § 175zca OSP. V ďalšom postupe notára sa v podstate na jeho práci oproti stavu pred novelou veľa nemení. Vypracuje uznesenie s rovnakými obsahovými náležitosťami tak ako aj predtým. Rozdiel je v tom, že toto uznesenie už nepredloží spolu so spisom súdu, a nečaká niekoľko týždňov až mesiacov, kým sa mu zo súdu spolu so spisom právoplatné nevráti (v tomto vidí zákonodarca priestor na urýchlenie dedičského konania), ale opatrí toto uznesenie svojou úradnou pečiatkou (§ 12 ods. 2

NP), podľa § 57 ods. 4 Sprav. por. „úradná pečiatka notára sa na účely vydávania rozhodnutí v časti konania o dedičstve, ktorú vedie samostatne notár ako súdny komisár, považuje za úradnú pečiatku súdu“. Následne prvopis tohto uznesenia vlastnoručne podpíše, podľa § 61 ods. 1 druhá veta Sprav. por. „Prvopis rozhodnutia vydaného podľa osobitného predpisu podpisuje vlastnoručne notár“. Ako sme už vyššie spomenuli, notár ako súdny komisár zabezpečuje doručovanie uznesení, ktoré vydáva. Doručenie vykoná do vlastných rúk (§ 158 ods. 2, § 167 ods. 2 OSP). Podľa § 94a ods. 3 Sprav. por. „Právoplatnosť a vykonateľnosť na rozhodnutiach vydaných podľa osobitného predpisu vyznačí súdny komisár, postup podľa § 62 a 63 sa použije primerane“. Právoplatnosť rozhodnutia sa vyznačí aj v registri D not. Ako odpovedať na otázku, či je potrebné vyznačiť právoplatnosť týchto rozhodnutí aj v súdnom registri D? Som toho názoru, že keď zákonodarca zveril notárovi – súdnemu komisárovi viesť samostatne konanie o dedičstve, stačí, ak sa právoplatnosť týchto rozhodnutí vyznačí len v registri D not. Pri vyznačení doložky právoplatnosti a vykonateľnosti postupuje notár – súdny komisár podľa § 63 ods. 3 Sprav. por. – „Ak doložka právoplatnosti a vykonateľnosti neobsahuje štátny znak Slovenskej republiky, pripojí sa k nej aj odtlačok úradnej pečiatky“. Tento záver možno vyvodiť z toho, že zákon oprávňuje notára použiť štátny znak iba v prípade jeho úradnej pečiatky (§ 12 ods. 2 NP).

Ako už bolo spomínané podaním odvolania osoby, ktorej bolo rozhodnutie určené, sa uznesenie vydané notárom v konaní o dedičstve zrušuje. Následne nastáva stav tak, ako to bolo upravené pred novelou, notár – súdny komisár pripraví všetky potrebné podklady na vydanie uznesenia súdu a návrh uznesenia súdu, nové uznesenie vydá sudca, právomoc súdneho úradníka je v tomto štádiu vylúčená. Ak sa podá odvolanie po lehote, alebo ho podá osoba ktorej nebolo určené, o odvolaní rozhodne odvolací súd (krajský súd).

Všeobecná cena dedičstva

Zákonodarca touto novelou pristúpil k úprave § 175o ods. 1 OSP, kde na konci pripojil vetu: „Za všeobecnú cenu majetku určí súd sumu zhodne tvrdenú účastníkmi, ak sú tvrdenia

rozdielne, vykoná súd na jej zistenie potrebné dôkazy. Ustanovenie § 136 sa použije primerane“. Tento bod bol doplnený až v parlamente, som toho názoru, že toto ustanovenie nebolo potrebné otvárať, reagovalo sa pravdepodobne na autoritatívny postup niektorých súdov a súdnych komisárov v praxi, čo je explicitne uvedené v dôvodovej správe: „Aj keď navrhovaný postup by bolo možné realizovať vzhľadom na úpravu v § 120, v aplikačnej praxi sa stále vyskytujú autoritatívne postupy a stále sa nariaďuje znalecké dokazovanie. A to aj za predpokladu, že tvrdenia účastníkov konania sú zhodné. Preto sa v § 175o ods. 1 expressis verbis navrhuje ustanoviť, že – pri určení všeobecnej ceny majetku sa prihliada na zhodné tvrdenia účastníkov konania“. Doterajšia právna úprava a ani predchádzajúce úpravy tejto otázky, § 330 ods. 1 písm. c) zákona č. 142/1950 Zb. o konaní v občianskoprávných veciach, § 37 ods. 1 zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a v konaní pred štátnym notárstvom bližšie neupresňovali a nevytyčovali podrobnejšie zásady pri určovaní všeobecnej ceny dedičstva. Pristúpila k tomu až táto novela. Aj toto ustanovenie však treba čítať a vykladať v súvislosti s ďalšími ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, najmä ustanoveniami prvej hlavy, prvej časti Občianskeho súdneho poriadku. Treba mať za to, že ide o cenu, za ktorú by bolo možné majetok v dobe jeho nadobudnutia (t.j. v zmysle § 460 Obč. zákonníka, v dobe smrti poručiteľa) predať (je stále platný judikát R 32/1971). Iba v tomto zmysle je súd viazaný zhodným tvrdením účastníkov, inak platí pre dedičské konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu ustanovenie § 120 ods. 2 OSP, že: „Vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhlí“.

Vyporiadanie dedičstva

Ustanovenie § 22 a 23 zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na vyporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov je lex specialis vo vzťahu k úprave dedenia podľa Občianskeho zákonníka. V prípade dedenia poľnohospodárskych a lesných

pozemkov neplatí prvá veta § 484 Občianskeho zákonníka. Táto úprava hmotného práva nemala doteraz adekvátnu úpravu v procesnom práve, pokiaľ nedošlo k dohode dedičov vzhľadom na dedenie takéhoto majetku, mohol súd postupovať procesne len podľa § 175q ods. 1 písm. a) až d) OSP, čo bolo v rozpore s hmotnoprávnou úpravou v spomínanom lex specialis. Novelou sa tento nesúlad medzi hmotným a procesným právom odstraňuje. Treba upozorniť, že možnosť vyporiadať dedičstvo sa vzťahuje len na majetok upravený v lex specialis. Vymedzenie tohto majetku v tomto predpise je však neurčité, stále trvám na názore, že zákaz drobenia pozemkov nemožno aplikovať na parcely evidované v registri „E“ evidovaných na mape určitého operátu, čo je však už téma na osobitný článok.

Likvidácia dedičstva

Pri likvidácii dedičstva sa dáva notárom – súdnym komisárom väčší manévrovací priestor. Podľa dôvodovej správy: „Spravovací poriadok upraví podrobnejší postup súdneho komisára pri speňažovaní majetku. Vyhláška č. 389/2008 Z.z. tento postup neupravuje, táto úprava sa má objaviť až v ďalšej novele Spravovacieho poriadku. Som toho názoru, že proces likvidácie dedičstva sa vymyká z filozofie samého dedičského procesu, likvidáciu dedičstva by mal vykonávať súdny exekútor, samotný rozvrh by vykonal notár – súdny komisár. Táto myšlienka nenašla odozvu v tejto novele, keďže by vyžadovala rozsiahlejšiu novelu Exekučného poriadku, k čomu predkladateľ nepristúpil.“

Novoobjavené dedičstvo

Vo vzťahu k ustanoveniu § 175x OSP komora presadzovala návrh, aby v prípade novoobjaveného dedičstva po poručiteľovi, ktorý zomrel pred 1. aprílom 1964, bol umožnený osobitný skrátený postup podľa novelizovanej úpravy Notárskeho poriadku, vydania osvedčenia o nadobudnutí dedičstva, vydaného zjednoteným postupom vo forme notárskej zápisnice, mimo dedičského konania. Táto možnosť vypadla v rámci legislatívneho procesu, čo je

škoda, keďže umožňovala rýchle a efektívne riešenie odbúravania vysokého počtu tzv. neznámych vlastníkov. Týmto riešením by sa pôda týchto vlastníkov dostala do vlastníctva ich právnych nástupcov, ktorí by o riešenie prejavili záujem. Išlo o úpravu v prospech tzv. obyčajného človeka, ktorého záujem sa však často ocitá až na poslednom mieste. Tak sa stalo, že v prípade ustanovenia § 175x OSP došlo k úprave, ktorá rieši iba prenos odmeny notára a jeho hotových výdavkov zo súdu na účastníka, ktorý vyvolá dedičské konanie o novoobjavenom majetku, napriek vedomosti o spornosti tohto majetku medzi dedičmi.

Osvedčenie o dedičstve

Treba povedať a zdôrazniť, že osvedčenie o dedičstve je mimoriadne vydarený právny inštitút, ktorý v rámci tejto novely dospel k miernym úpravám. Predovšetkým z dôvodovej správy bol potvrdený dôležitý záver, že: „Vydanie osvedčenia o dedičstve vrátane novonavrhovaných prípadov je pre notára záväzná.“ Potvrďuje sa záver, že notár – súdny komisár nemá voľbu medzi vydaním osvedčenia o dedičstve a spracovaním návrhu uznesenia pre súd, ak sú splnené podmienky na vydanie osvedčenia o dedičstve, je viazaný vydať v prvom rade osvedčenie o dedičstve. V dôvodovej správe zákonodarca pravdepodobne pozabudol vypustiť text: „Po márnom uplynutí lehoty na podanie žiadosti o pokračovanie v konaní o dedičstve nadobudne osvedčenie o dedičstve účinky právoplatného uznesenia o dedičstve, notár vyznačí právoplatnosť, vykoná následnú agendu a vybavený spis pripravený na archiváciu odovzdá súdu“. Tento text dôvodovej správy sa vzťahoval na pôvodný zámer predkladateľa, že notár – súdny komisár bude oprávnený vydávať aj rozhodnutia vo veci samej, čo sa však v ďalšom legislatívnom procese ukázalo ako nepriechodné. Ak osvedčenie o dedičstve nadobudne účinky právoplatného uznesenia o dedičstve, tu právomoc notára – súdneho komisára končí, právoplatnosť na osvedčení o dedičstve vyznačí súd, ktorý vykoná celú následnú agendu a uloží spis do spisovne. Iný výklad platné znenie Občianskeho súdneho poriadku neumožňuje.

Novelou sa rozširuje právomoc notára – súdneho komisára, ktorý je oprávnený vydať osvedčenie o dedičstve aj v prípade, ak je jediným dedičom maloletá osoba alebo osoba, ktorá musí mať opatrovníka podľa zákona. Týmto sa vraciame k pôvodnému zneniu. Čas ukázal, že vypustenie týchto prípadov bolo neopodstatnené. Ako podstatnú náležitosť osvedčenia o dedičstve novela zapracovala v písmene g) údaj o odmene notára a o jeho hotových výdavkoch. Treba upozorniť, že ide o zákonnú náležitosť osvedčenia o dedičstve, čo musí notár – súdny komisár rešpektovať. Opomenutie tejto náležitosti by malo za následok, že osvedčenie o dedičstve nenadobudne po uplynutí zákonných lehôt účinky právoplatného uznesenia o dedičstve. Treba upozorniť, že ostáva v platnosti § 175zca ods. 5 OSP, účastník sa môže vzdať práva na podanie žiadosti podľa odseku 4. V tomto prípade neplatí § 38 ods. 3 OSP, keďže v prípade osvedčenia o dedičstve, ktoré nadobudne účinky právoplatného uznesenia o dedičstve, ide o uznesenie vo veci samej, a nie o rozhodnutie notára podľa § 38 ods. 2 OSP.

Záver

Na prvý pohľad sa môže zdať, že touto novelou Občianskeho súdneho poriadku notári nič nezískali, iba viac práce, povinností a zodpovednosti, možno za menšiu odmenu. Takýto pohľad je povrchný. Treba sa vrátiť do minulosti, kedy sme opúšťali bývalé štátne notárstva a bývalí štátni notári sa obávali straty rozhodovacej právomoci. Musíme zdôrazniť, že cesta na upevňovaní a rozširovaní kompetencií notára je zložitá a nie priamočiara. Novelu Občianskeho súdneho poriadku treba brať ako prvý krok, bude záležať len na notároch, ako sa tejto úlohy zhostia, či dôveru danú zákonodarcom nesklamú. V prípade úspešného naplnenia dôvery danou touto novelou Občianskeho súdneho poriadku, budú môcť zástupcovia notárskeho stavu v ďalšom legislatívnom procese oprávnené požadovať ďalšie kompetencie pre notárov, a tým naplniť starú preventívnoprávnu zásadu latinského notárstva: – „Kde je notárstvo otvorené, je uzavretý súd.“

• Z PRAXE •

DPH K HOTOVÝM VÝDAVKOM

Koncom roku 2007 Okresný súd Z. všetkým notárom, ako súdnym komisárom pôsobiacim v obvode tohto súdu, začal vracat' všetky návrhy uznesenia v dedičských veciach s usmernením, že DPH podľa vyhlášky č. 31/1993 Z.z. v znení neskorších predpisov patrí len k odmene, a nie aj k hotovým výdavkom.

Keďže som sa s takýmto názorom nestotožnil, zabezpečil som k tejto problematike stanovisko Daňového riaditeľstva SR, pracovisko Banská Bystrica, s ktorým som súd prvého stupňa oboznámil. Napriek takémuto stanovisku, ktoré som v každej dedičskej veci v písomnej forme doložil do dedičského spisu, prvostupňový súd zotrval na svojom názore. Keďže podľa informácií viacerých kolegov aj na ďalších súdoch si osvojili tento názor a pracovníci týchto súdov, najmä vyšší súdni úradníci, svojimi pokynmi k úprave návrhov uznesení sa, pokiaľ ide o účtovanie DPH, snažili tento nesprávny názor a výklad zaviesť do praxe, rozhodol som sa vo vyše 30 veciach podať odvolanie.

Krajský súd v B. B. ako odvolací súd uznesenia prvostupňového súdu vo všetkých veciach v časti týkajúcej sa účtovania DPH k hotovým výdavkom zmenil a priznal DPH aj k hotovým výdavkom a svoje rozhodnutie (napr. č. k. 13CoD/4/2008) odôvodnil nasledovne:

Notár ako súdny komisár (§ 38 ods. 1 OSP) má právo na odmenu a náhradu hotových výdavkov (§ 140 ods. 3 OSP). Zákon č. 222/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov určuje, kto a kedy platí daň z pridanej hodnoty. Ak je súdny komisár platiteľom dane z pridanej hodnoty, zvyšuje sa nielen jeho tarifná odmena určená v súlade s vyhláškou č. 31/1993 Z.z. v znení neskorších predpisov o túto daň (ako to výslovne upravuje vyhláška v ustanovení § 23b), ale pri splnení podmienok vymedzených zákonom č. 222/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov aj súdom priznané hotové výdavky (§ 18 ods. 1 vyhlášky č. 31/1993 Z.z.). Vyhláška ako pred-

pis nižšej právnej sily nemôže zužovať pôsobnosť zákona (sudca prejednávajúci a rozhodujúci dedičskú vec je vždy viazaný len Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou a zákonom – čl. 144 ods. 1 Ústavy, § 2 ods. 3 zákona č. 385/2000 Z.z. v znení neskorších predpisov) a inak by zákon musel výslovne uviesť, kedy sa o prijatú protihodnotu za poskytnutú službu notárom nezvyšuje základ dane z pridanej hodnoty (právna úprava *lex specialis*). V súdnej veci nejde o takýto prípad.

Ak potom podľa zákona č. 222/2004 Z.z. (ďalej len „zákon“) **predmetom dane** z pridanej hodnoty je „dodanie služby“ [§ 2 ods. 1 písm. b) zákona] a dodaním služby je plnenie „na základe poverenia alebo rozhodnutia vydaného štátnym orgánom na základe zákona“ [§ 9 ods. 1 písm. d) zákona], je **zdaniteľnou osobou** „každá osoba, ktorá vykonáva nezávisle akúkoľvek ekonomickú činnosť bez ohľadu na účel alebo výsledky tejto činnosti“ (§ 3 ods. 1 zákona), teda aj „činnosť vykonávanú ako slobodné povolanie podľa osobitných predpisov (§ 3 ods. 2 zákona) – rozumie sa tým **aj činnosť notára ako súdneho komisára. Daňová povinnosť vzniká** súdnemu komisárovi „dňom dodania služby“ (§ 19 ods. 2), čo v prípade rozhodovania súdu v dedičskej veci je deň právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa notárovi priznáva odmena a náhrada hotových výdavkov (§ 151a ods. 1 OSP). **Základom dane** „je všetko, čo tvorí protihodnotu, ktorú dodávateľ (služby – súdny komisár) prijal alebo má prijať od príjemcu plnenia (účastníka dedičského konania) alebo inej osoby (štátu – § 140 ods. 3 posledná veta OSP) za dodanie služby, zníženú o daň“ (§ 22 ods. 1 zákona), vrátane „inej dane, ciel a poplatkov vzťahujúcich sa na tovar alebo službu“ [§ 22 ods. 2 písm. a) zákona].

V súdnej veci si súdny komisár ako hotové výdavky vyúčtoval náklady na poštovné v sume 10 Sk a poplatok „za vyhľadanie v NCR za sú-

dom, resp. súdnym komisárom“ v sume 100 Sk, spolu 110 Sk. Táto suma mala byť správne zahrnutá do základu dane z pridanej hodnoty (400 + 110 = 510 Sk) a pri sadzbe 19 % je daň 97 Sk. Odvolací súd v tejto časti uznesenia okresného súdu zmenil a priznal súdnemu komisárovi odmenu a hotové výdavky v sume 607 Sk. Túto mu vyplatí okresný súd zo svojich prostriedkov do 15 dní od doručenia tohto uznesenia.

K veci sa dodáva, že od dane z pridanej hodnoty za poštovné služby sú síce oslobodené „uni-

verzálne poštové služby“ (§ 28 zákona), ale oslobodeným subjektom je poskytovateľ poštovej služby, teda poštový podnik, nie notár ako súdny komisár. Súdny komisár doručením súdnej zásielky účastníkovi konania prostredníctvom poštového podniku poskytol účastníkovi konania službu a za takto poskytnutú službu patrí súdnemu komisárovi protihodnota, ktorá sa zaratúva do základu dane z pridanej hodnoty.

JUDr. Ľubomír Spodniak
notár so sídlom v Krupine

OPRÁVNENIE SPRÁVCU BYTOVÉHO DOMU ŽIADAŤ O ZÁPIS DO NCRZP

Obsah Notárskeho centrálného registra záložných práv (ďalej „NCRzp“) určuje ustanovenie § 73d ods. 1 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok). Notár do NCRzp zapisuje meno a priezvisko (obchodné meno), adresu trvalého pobytu (sídlo) a dátum narodenia (identifikačné číslo) záložcu; pohľadávku zabezpečenú záložným právom, jej hodnotu, splatnosť, resp. v prípade, ak hodnota nie je pri zriadení záložného práva určená, najvyššiu hodnotu istiny, do ktorej je pohľadávka zabezpečená; záloh, a to tak, aby bolo možné kedykoľvek počas trvania záložného práva určiť vec, právo alebo inú majetkovú hodnotu, na ktorú sa záložné právo vzťahuje; meno a priezvisko (obchodné meno), adresu trvalého pobytu (sídlo) a dátum narodenia (identifikačné číslo) záložného dlžníka, ak osoba záložného dlžníka nie je totožná s osobou záložcu; meno a priezvisko (obchodné meno), adresu trvalého pobytu (sídlo) a dátum narodenia (identifikačné číslo) záložného veriteľa.

Notársky poriadok (§ 73f ods. 2) ukladá notárovi povinnosť pred registráciou záložného práva v NCRzp zisťovať totožnosť osoby, ktorá podáva návrh na registráciu, a v prípade, ak žiadosť po-

dáva iná ako oprávnená osoba, jej oprávnenie konať za záložcu (prípadne záložného veriteľa). Notár je povinný tiež zisťovať, či žiadosť o registráciu záložného práva obsahuje všetky údaje, ktoré zapisuje do registra NCRzp.

Žiadateľovi o registráciu z ustanovenia § 73f ods. 1 Notárskeho poriadku vyplýva povinnosť poskytnúť notárovi všetky údaje, ktoré je notár povinný do registra záložných práv zapísať, pričom v zmysle § 73e ods. 2 Notárskeho poriadku je táto osoba tiež povinná preukázať notárovi svoju totožnosť a v prípade, ak ide o inú ako oprávnenú osobu, táto je povinná preukázať aj oprávnenie konať vo veci zápisu do NCRzp.

Osobou oprávnenou žiadať o zápis do NCRzp je v prípade vzniku záložného práva na základe písomnej zmluvy záložca, v ostatných prípadoch záložný veriteľ, ak osobitný zákon neustanovuje inak (§ 151g ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Žiadosť o registráciu záložného práva sa vyhotovuje v písomnej podobe, ktorú je povinný žiadateľ podpísať (§ 6 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 607/2002 Z.z.).

Z uvedenej právnej úpravy vyplýva, že ak žiadosť o registráciu v NCRzp na základe písomnej záložnej zmluvy nepodáva priamo záložca, je notár povinný skúmať oprávnenie inej osoby konať za záložcu. Konať za záložcu môže zá-

stupca v mene záložcu na základe zákona, prípadne rozhodnutia štátneho orgánu alebo na základe dohody o plnomocenstve. Zo zástupenia záložcu zástupcom vznikajú práva a povinnosti priamo záložcovi.

Zákon č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov upravuje v § 7b oprávnenie konať za vlastníkov bytov a nebytových priestorov pre spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov (spoločenstvo), ktoré môže, ak o tom rozhodne dvojtretinová väčšina vlastníkov bytov a nebytových priestorov, uzavrieť zmluvu o úvere na opravu, rekonštrukciu alebo modernizáciu spoločných častí, spoločných zariadení a príslušenstva domu. Zároveň toto ustanovenie oprávňuje spoločenstvo hospodáriť s úhradami vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome za plnenia spojené s užívaním bytu alebo nebytového priestoru; s fondom prevádzky, údržby a opráv, ktorý sa tvorí z príspevkov vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, a tiež majetkom, získaným činnosťou spoločenstva. Spoločenstvo môže vo vlastnom mene vymáhať plnenia povinností vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome vyplývajúcich zo zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov.

Ustanovenie § 8b ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov ukladá správcovi povinnosť vykonávať správu domu samostatne v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome na ich účet a zároveň upravuje oprávnenie konať pri správe domu za vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome pred súdom. Toto ustanovenie treba vykladať v spojení s ustanovením § 6 ods. 2 zákona 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, ktorý upravuje pojem „správa domu“, keďže uvedené oprávnenie konať za vlastníkov bytov a nebytových priestorov je limitované výkonom správy domu. Pod pojmom „správa domu“ treba rozumieť obstarávanie služieb a tovaru, ktorými správca zabezpečuje pre vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome prevádzku, údržbu, opravu a udržiavanie spoločných častí domu, spoločných zariadení domu a príslušenstva; služby spojené s užívaním bytu alebo nebytového priestoru; vedenie účtu domu v banke; vymáhanie škody, nedoplatkov vo fonde prevádzky, údržby a opráv a iných nedoplatkov a iné čin-

nosti, ktoré bezprostredne súvisia s užívaním domu ako celku jednotlivými vlastníkami bytov.

Zatiaľ čo ustanovenie § 7b ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. oprávňuje spoločenstvo uzavrieť úverový vzťah na zabezpečenie peňažných prostriedkov na realizáciu údržby alebo opráv bytového domu a oprávňuje spoločenstvo vo vlastnom mene vymáhať plnenie povinností vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, ustanovenie § 8b zákona č. 182/1993 Z.z. nezmocňuje správcu konať za vlastníkov bytov a nebytových priestorov v úverových vzťahoch a umožňuje správcovi konať len v mene a na účet vlastníkov bytov a nebytových priestorov.

Čo môže byť predmetom zálohu, určuje § 151d Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že záložné právo možno zriadiť na vec, byt a nebytový priestor vo vlastníctve záložcu alebo na právo a na inú majetkovú hodnotu, ktoré patria záložcovi.

Vlastníctvo prostriedkov fondu prevádzky, údržby a opráv definuje zákon č. 182/1993 Z.z.

Prostriedky, získané za plnenia od vlastníkov bytov a nebytových priestorov a prostriedky fondu prevádzky, údržby a opráv sú majetkom vlastníkov bytov a nebytových priestorov. Tento majetok musí byť vedený oddelene od účtov správcu v banke a musí byť vedený pre každý spravovaný dom osobitne. Majetok vlastníkov bytov a nebytových priestorov nie je súčasťou majetku správcu a správca ho nesmie použiť inak, ako na krytie alebo úhradu záväzkov, ktoré priamo súvisia so správou domu.

Správca teda nemôže uzavrieť v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov úverový vzťah a prevziať záväzok splácať poskytnutý úver, prípadne za vlastníkov bytov a nebytových priestorov uzavrieť akýkoľvek iný záväzok na zabezpečenie úverového vzťahu inak, ako na základe dohody o plnomocenstve. Dohoda o plnomocenstve, na základe ktorej správca žiada o registráciu v NCRzp v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, musí byť v písomnej podobe, a to s poukázaním na ustanovenie § 31 ods. 4 Občianskeho zákonníka, keďže žiadosť o registráciu v NCRzp musí mať písomnú podobu a musí byť podpísaná žiadateľom.

V praxi sa vyskytujú zmluvy o zriadení záložného práva, ktoré uzaviera spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov s bankou poskytujúcou úver na opravy alebo rekonštrukciu bytového domu, a tiež zmluvy o zriadení záložného práva, ktoré v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov uzaviera správca. Spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov a v jeho mene predseda spoločenstva koná na základe zákonného zmocnenia podľa § 7b ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Na druhej strane správca môže konať jedine na základe písomného plnomocenstva, ktorého existenciu je notár povinný skúmať, aby naplnil svoju povinnosť, ustanovenú Notárskym poriadkom. Treba poukázať aj na prípady, kedy správca uzaviera zmluvu o zriadení záložného práva vo vlastnom mene a na vlastný účet, pričom zálohom nie sú pohľadávky z titulu povinnosti vlastníkov bytov a nebytových priestorov poukazovať preddavky do fondu prevádzky, údržby a opráv, ani pohľadávky z titulu povinnosti vlastníkov bytov a nebytových priestorov poskytovať úhrady na plnenia na účet domu. Zálohom sú pohľadávky správcu voči vlastníkom bytov a nebytových priestorov. V takomto prípade je správca záložcom a notár je oprávnený a povinný registrovať záložné právo, keďže nie je oprávnený skúmať, aké pohľadávky správcu sú predmetom záložného práva, aj keď v týchto prípadoch môže ísť fakticky len o pohľadávky z titulu platieb za správu.

Z ustanovenia § 73d ods. 1 Notárskeho poriadku vyplýva notárovi povinnosť zapísať do NCRzp údaje o záložcovi. V prípade, ak záložcami sú vlastníci bytov a nebytových priestorov, ktorých majetkom sú pohľadávky tvoriace záloh a za týchto koná správca, je notár povinný do NCRzp zapísať údaje o všetkých záložcoch, t.j. meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu a dátum narodenia každého vlastníka bytu a nebytového priestoru v dome. Ak sú zálohom pohľadávky správcu a záložcom je správca, je notár povinný zapísať obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo správcu. Rovnako v prípade, ak záložcom je spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov a zálohom sú pohľadávky spoločenstva voči vlastníkom bytov a nebytových priestorov, obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo spoločenstva.

Keďže Notársky centrálny register záložných práv nemá povahu autentického registra, notár pri registrácii záložného práva nezodpovedá za obsahovú správnosť uzavretých zmlúv, nemá právo skúmať platnosť záložnej zmluvy, je však povinný skúmať oprávnenie záložcu, resp. zástupcu záložcu žiadať o registráciu a je povinný uviesť všetky údaje požadované zákonom. Preto zápisy, ako napríklad „vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome XY zastúpení správcou YZ“ bez identifikácie záložcov nie sú v súlade s Notárskym poriadkom. Ak žiadateľ o zápis do NCRzp nesplní svoju povinnosť predložiť všetky zákonom ustanovené údaje, ktoré sa zapisujú do registra záložných práv, nemôže notár zápis realizovať, rovnako tak nemôže urobiť ani vtedy, ak nemá preukázané oprávnenie žiadateľa konať za záložcu, ak záložné právo vzniká na základe písomnej záložnej zmluvy.

Notár ako štátom určená a splnomocnená osoba na výkon notárskej činnosti, je povinný dbať práva, a preto nemôže pri registrácii vychádzať len zo skutočnosti, že banka uzavrela so správcou úverovú, resp. záložnú zmluvu.

Právny stav, keď správca prekročil svoje oprávnenie a uzavrel úverovú, prípadne záložnú zmluvu za vlastníkov bytov a nebytových priestorov, rieši ustanovenie § 33 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak splnomocnenec pri konaní prekročil svoje oprávnenie konať za splnomocniteľa alebo ak niekto koná za iného bez plnomocenstva, je z tohto konania zaviazaný sám, ibaže ten, za koho sa konalo, právny úkon dodatočne, bez zbytočného odkladu schváli. Ak splnomocniteľ neschváli prekročenie plnomocenstva alebo konanie bez plnomocenstva, môže osoba, s ktorou sa konalo, od splnomocnenca požadovať buď splnenie záväzku, alebo náhradu škody spôsobenej konaním. To neplatí, ak osoba, s ktorou sa konalo, o nedostatku plnomocenstva vedela.

Táto problematika prekročenia oprávnenia správcu je však mimo právomocí a povinností notára súvisiacich s činnosťou notára pri registrácii v NCRzp. Notár však musí vždy postupovať v súlade s Notárskym poriadkom, a to bez ohľadu na konanie účastníkov.

JUDr. Lubomír Ondov
notár so sídlom v Spišskej Novej Vsi

2. PLENÁRNE ZASADNUTIE KOMISIE PRE ZÁLEŽITOSTI EURÓPY (ĎALEJ „CAE UINL“) V ZAGREBE.

I. 2. plenárne zasadnutie CAE UINL

2. plenárne zasadnutie CAE UINL podľa programu otvoril prezident p. Mario Miccoli podaním správy o činnosti prezidenta a kontrolou uznesení z 1. plenárneho zasadnutia v Salzburgu. V správe podanej viceprezidentom CCNI UINL Michelom Merlotti a CNUE Robertom Barone bolo uvedené, že aktivity UINL za prijatie štátov – Albánsko, Arménsko, Moldavsko a Švajčiarsko narážajú na dva rovnaké problémy – snahu otvoriť notársky systém (zrušenie numerus clausus) a uzákonenie odmeny notára bez obmedzenia. Odôvodňuje sa to tým, že bez týchto podmienok je údajne notár vystavený korupcii väčšími ako ktokoľvek iný, musí ho regulovať „trh“ a len tak to bude spravodlivé ... Tlak je vyvíjaný najmä na „mladé notárstvo“, v ktorých tradície boli buď prerušené, alebo hľadá sa kontinuita a v právnom vedomí občanov sa postavenie notára zdeformovalo. Dôraz treba klásť na vzdelávanie a kontrolu. V ďalšom bode programu vystúpili jednotliví delegáti s podaním správ o zmenách v legislatíve a s aktualitami o činnosti jednotlivých národných komôr.

Napríklad

V Belgicku s účinnosťou od 1. novembra 2008 nadobudol platnosť zákon, ktorým sa novelizovali predtým platné právne predpisy platné ešte od roku 1803 v oblasti manželských režimov tak, že boli zverené notárom nové kompetencie v oblasti nesporného konania zo strany súdov, najmä zrušenie darov medzi manželmi, úprava vlastníckych vzťahov medzi manželmi počas trvania manželstva, otázky adopcie a pod. Ide o rozsiahlu

právnu úpravu, v ktorej sa zverili kompetencie notárom na základe dlhoročných dobrých skúseností.

V Bulharsku a v Rumunsku pristúpili tiež k právnym úpravám, v ktorých sa notárom zverili kompetencie v oblasti nesporného konania, obchodných veciach a zmluvných úprav prevodu nehnuteľností, záložných práv s odôvodnením na ich flexibilitu v oblasti elektronizácie, profesionalitu a systém záruk.

II. Zasadnutie pracovných skupín

- **Pranie špinavých peňazí/III. smernica** (zodpovedná za NK SR JUDr. Grófiková)
- **Profesijné tajomstvo** (zodpovedná za NK SR JUDr. Valušová)
- **Nové notárske kompetencie** (zodpovedná za NK SR JUDr. Grófiková)
- **Common Law/Civil Law** (za NK SR nebolo navrhované v CAE zastúpenie)
Dotazník sa zameriava na právne aspekty vo Veľkej Británii, ako prebiehajú jednotlivé realizácie právnych inštitútov a ako sa vzájomne prelína s nimi postavenie notára. Napríklad v Taliansku považujú notárov za „predsudcov“, a tým aj exkluzivita povolania má iné rozmery a, samozrejme, sprísnené podmienky. V Belgicku zloženie kaucie rozhodne nezvyšuje exkluzivitu povolania notára a má dopad na „kvalitu“ kandidátov. Spoločné kritériá pre prácu v tejto pracovnej skupine je ťažko zvoliť, a preto môžu v nej pracovať iba delegáti štátov s postavením silného notárstva.
- **E-learning** (za NK SR nebolo navrhované v CAE zastúpenie)

Taliani kolegovia informovali o pilotnom projekte, financovanom nadáciou so zameraním na deontológiu notárov. Je bezplatný pre všetkých účastníkov, jeho ukončenie sa predpokladá pred kongresom UINL v Maroku.

Syntézy prác na dotazníkoch v uvedených pracovných skupinách by mali byť predložené na 3. plenárnom zasadnutí CAE na jar 2009.

JUDr. Magdaléna Valušová
Delegátka CAE za NK SR
notárka so sídlom v Rimavskej Sobote

INFORMÁCIA O KODIFIKÁCII OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA Z PRACOVNEJ KONFERENCIE V TRENČIANSKÝCH TEPLICIACH

V dňoch 5. – 6. júna 2008 sa konala v Omšeni v Trenčianskych Tepliciach konferencia k legislatívnemu zámeru kodifikácie súkromného práva v Slovenskej republike. Patronát nad konferenciou prevzalo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Konferenciu možno považovať za odborné pracovné stretnutie predstaviteľov akademickej obce, právnej a justičnej praxe. Cieľom bolo priblížiť odbornej verejnosti zámer kodifikácie súkromného práva a prípravy nového Občianskeho zákonníka v Slovenskej republike.

Dôležitosť konferencie podčiarkla prítomnosť pána ministra spravodlivosti Slovenskej republiky JUDr. Štefana Harabina, ktorý slávnostne otvoril celú konferenciu.

V úvodnom referáte vystúpil prof. JUDr. Ján Lazar, DrSc., predseda Komisie pre rekodifikáciu Občianskeho zákonníka, ktorý stručne objasnil legislatívny zámer kodifikácie súkromného práva a pripomenul doterajšie snahy o začatie celého kodifikačného procesu. Ide už o tretí pokus za posledné roky. Súčasná koncepcia nadväzuje na návrh Občianskeho zákonníka, ktorý vyšiel z prípravných prác v roku 1998. V priebehu posledných ôsmich rokov boli kodifikačné práce zastavené.

So svojimi príspevkami vystúpili členovia rekodifikačnej komisie zodpovední za jednotlivé

oblasti nového Občianskeho zákonníka. Prínosom bola účasť prof. Dr. JUDr. Karla Eliáša, ktorý priblížil prítomným koncepciu nového českého občianskeho zákonníka, ako aj úskalia rekodifikačných prác v Českej republike, ktoré v súčasnosti finalizujú.

Pri kodifikačných prácach čerpajú členovia rekodifikačnej komisie podnety aj zo zahraničia, predovšetkým z programového zamerania pravidelnej vedeckej konferencie Lubyho právnických dní, z Českej republiky, legislatívy štátov kontinentálnej Európy aj v spolupráci s UNIDROIT. Podnetom sú aj doterajšie skúsenosti z praxe o fungovaní súčasného duálneho systému pri existencii dvoch kódexov – občianskeho a obchodného práva. Sledujúc vývojový trend v štátoch Vyšehradskej štvorky, je zrejme monistická orientácia.

Pri kodifikácii sa vylúčila koncepcia návrhu pred rokom 1950, návrh parciálnych úprav súčasného Občianskeho zákonníka, ako aj postupné čiastočné novelizácie Občianskeho zákonníka. Uvažuje sa teda o dvoch koncepciách. Monistickej, s výnimkou úpravy obchodných spoločností. Na druhej strane stojí dualistická koncepcia, a to jednak v širšom, alebo užšom chápaní.

JUDr. Zuzana Grófiková
notárka so sídlom v Bratislave

NOTÁRSKA OLYMPIÁDA

Ako sa už po minulé roky stalo príjemným zvykom, aj tento rok bolo spestrením pracovného stereotypu pozvanie organizačného výboru Notárskej olympiády v Poľsku, a tak sa naši zástupcovia Notárskej komory Slovenskej republiky 15. – 18. mája 2008 zúčastnili už na VII. Notárskej olympiáde v Poľskej republike s medzinárodnou účasťou.

Toto spoločensko-kultúrne, no v spomínaných dňoch najmä športové podujatie na tradičnom mieste Mszana Dolna, poctilo svojou účasťou vyše 400 notárov z Poľska, Ruska, Estónska, Maďarska a Slovenska.

Po celý čas tu vládla neopakovateľná atmosféra, ktorá sa niesla v duchu športového nasadenia, nových priateľstiev, ale aj pracovných diskusií o postavení notárov v krajinách.

Profesionálne otvorenie olympiády, družobná klíma medzi všetkými „súťažiacimi“, ale aj ukončenie podujatia sprevádzané ováciami rovnajúcimi sa veľkým športovým podujatiam bolo určite neopakovateľným zážitkom.

Táto olympiáda bola pre slovenskú výpravu opäť úspešná a vzhľadom na početnosť a fyzickú náročnosť jednotlivých disciplín sme s 5. miestom v hodnotení komôr nadmieru spokojní. Tento rok sme si odviezli: jednu zlatú medailu vďaka zmiešanému družstvu v disciplíne ťahanie lana (Bošanská, Leštinská, Duriš, Zarevúcky, Marušin), jedna strieborná medaila v disciplíne skok do výšky (Duriš), tri bronzové medaily v disciplíne skok do diaľky (Hamara), skok do výšky (Zarevúcky), štafeta 4 x 100 m (Hamara,

Rybanský, Jurina, Balun). Mrzia nás prehry v kolektívnych športoch vo volejbale a basketbale, kde sme ostali tesne pred bránami medailových umiestnení. Všetci naši reprezentanti sa vyznamenali svojím prístupom a snahou.

Teší nás, že aj organizátor Notárskej olympiády v Poľsku vyslovil vďaka takému úspechu reprezentantov NK SR, s prísľubom pozvania na ďalšiu olympiádu konajúcu sa v roku 2009.

Tentoraz sme neobsadili iba plávanie a znovu stolnú športovú hru – bridž, a to je tá najkrajšia vizitka našich reprezentantov.

Notársku komoru SR reprezentovali:

JUDr. Karin Leštinská, JUDr. Irena Bošanská, Ing. Pavol Zarevúcky, Jaroslav Pavel, JUDr. Miroslav Duriš, JUDr. Vladimír Balun, Mgr. Martin Výskok, JUDr. Miloš Chvála, JUDr. Juraj Ehn, JUDr. Ján Marušin, JUDr. Vladimír Čuchta, JUDr. Vladimír Telepčák, JUDr. Stanislav Bauer, JUDr. Roman Vidovenec, JUDr. Marián Jurina, Mgr. Ján Hamara, JUDr. Jaroslav Rybanský, JUDr. Ondrej Ďuriač.

Podporiť nás prišiel náš fanúšik a organizátor našich športových aktivít na Slovensku Janko Strachan z Liptovského Jána.

Za úspešné vystúpenie, okrem všetkých zúčastnených, osobitne ďakujem Ing. Pavlovi Zarevúckemu, Jaroslavovi Pavelovi a Jánovi Strachanovi.

V závere sa Vám, milí kolegovia a kolegyně už niekoľkokrát prihovám, aby ste v budúcnosti rozšírili naše rady reprezentantov NK SR na tomto podujatí, najmä o mladších kolegov aj z radov kandidátov a čakateľov.

Z uvedených zúčastnených reprezentantov podľa zoznamu sú to stále tí istí, ktorí sa „chcú“ hýbať, športovať, súťažiť a reprezentovať.

Je nás však stále málo na takú konkurenciu na tejto medzinárodnej olympiáde. Z úst organizátora Notárskej olympiády viem, že v ďalších rokoch budú pozývaní notári ďalších štátov Európy, až na celoeurópske podujatie.

JUDr. Vladimír Balun
notár so sídlom v Ružomberku

KOLOKVIUM NOTÁROV STREDNEJ EURÓPY

V dňoch 2. – 4. októbra 2008 sa uskutočnilo významné podujatie, 20. kolokvium notárov strednej Európy organizované každoročne Notárskou komorou Maďarskej republiky pod záštitou ministra spravodlivosti Maďarskej republiky. Stretnutie v tomto roku organizačne zabezpečovala regionálna komora v Segedíne (Szeged). Z poverenia Prezídia NK SR sa zúčastnila na notárskom kolokviu v Maďarsku notárka JUDr. Anna Nagyová z Nových Zámok a JUDr. Janka Plachá, notárka so sídlom v Galante a na pozvanie maďarského prezidenta NK Dr. Ádáma Tótha aj člen Prezídia NK SR JUDr. Rudolf Durdík, notár so sídlom v Šamoríne.

U našich južných susedov je od roku 1992 približne 300 notárov, v súčasnosti 313. Práve preto nás prekvapila početná účasť maďarských notárov na jubilejnom kolokviu, kde sa zúčastnilo približne 400 notárov, notárskych kandidátov a koncipientov. Medzinárodná účasť však v porovnaní s účasťou domácich bola až príliš skromná, okrem našej delegácie boli prítomné slovinské notárky, delegát z Nemecka, Rakúska, avšak neboli zastúpení zahraniční hostia na úrovni prezidentov. Podujatie možno vyhodnotiť ako úspešné, poučné, organizačne dobre zabezpečené.

Trojdnňové stretnutie bolo otvorené 2. októbra slávnostnou omšou a organovým koncertom v najmladšom dome Maďarska v meste Szeged, potom nasledovala welcome-party v priestoroch hotela Novotel. Odborná časť konferencie začala 3. októbra v Informačnom centre Attilu Józsefa Segedínskej univerzity. Účastníkov privítala prezidentka Segedínskej notárskej komory Dr. Margit Bartha Farkas ako hostiteľka. Nasledoval slávnostný príhovor prezidenta Notárskej komory Maďarskej republiky Dr. Ádáma Tótha, ktorý pripomenul nielen 20. výročie kolokvia, významného podujatia maďarských notárov, ale aj 60. výročie založenia Latinskej únie notárov (UINL). Okrem postavenia notárov z medzinárodného hľadiska prezident poukázal aj na 700-ročné výročie prítomnosti notára vo verejnom živote. Pr-

výkrát vstúpil do povedomia notár osvedčujúci významnú udalosť, korunováciu kráľa Karola I. (Róberta) z rodu Anjuovcov, ktorý, aby predchádzal pokusom spochybniť jeho nárok na trón, privolal 2 pápežských - cisárskych notárov na osvedčenie korunovácie v Budíne 27. novembra 1308. Každý účastník konferencie obdržal pamätnú mincu so zobrazením kráľa Karola I. z roku 1308.

Hlavnou témou prednášok bola novela Notárskeho poriadku zákona č. 41/1991 Zb. a Občianskeho súdneho poriadku, konania o dedičstve a nové nesporné konania, ktoré bude vykonávať notár na základe poverenia súdu. O nesporných konaniach prednášal univerzitný profesor Dr. Miklós Kengyel, o dedičskom práve v Rakúsku prednášala Mag. Alice Perscha, notárska kandidátka a o novele konania o dedičstve notár Dr. István Petraskó. V nasledujúci deň účastníci konferencie boli rozdelení do dvoch sekcií, do sekcie dedičského práva, kde prednášal Dr. István Petraskó na témy: odovzdanie pozostalosti, osvedčenie o dedičstve a otázky z rodinného práva. V druhej sekcii, ktorú sme navštívili aj my, odzneli prednášky o pripravovaných zmenách v kompetencii notára, nové notárske konania: konanie o umorení cenných papierov a verejných listín (prednášajúci notár Dr. Miklós Gyorpál), notársky centrálny register listín (prednášajúci Dr. Gyongyi Horváth) a predbežné dokazovanie (prednášajúci notár Dr. Tamás Parti).

Vo veci umorenia cenných papierov a verejných listín, ktorých originál sa stratí, bude príslušný súd v obvode bydliska žiadateľa. Súd poverí notára vykonaním úkonov umorenia, notár následne vyzve žiadateľa, aby vopred vo forme zálohy zaplatil odmenu notára a náklady, inak konanie zastaví. Z konania o umorenie sú vylúčené zahraničné cenné papiere a verejné listiny. Konanie trvá 6 mesiacov, počas ktorého nemožno plniť na základe cenného papiera, ktorý je predmetom umorenia.

V Maďarsku dosiaľ fungoval notársky centrálny register listín (NCRIs) iba pre notárske zápis-

nice. Odmena za uloženie notárskej zápisnice v NCRIs bola 5 000 Ft bez ohľadu na počet strán. V prípade NCRIs sa pripravuje novela Notárskeho poriadku a až teraz sa zavádza register, do ktorého bude možné ukladať na žiadosť rôzne verejné listiny. V nadväznosti na túto zmenu sa chystá taká úprava, ktorá notárom umožní komunikáciu s rôznymi štátnymi orgánmi elektronicky. Podľa návrhu tieto inštitúcie budú schopné prijímať písomnosti v elektronickej podobe. Doba uloženia bude na 3 roky, ktorú na základe žiadosti možno predĺžiť.

Zmyslom predbežného dokazovania vo forme notárskeho osvedčenia je zabezpečenie dôkazu ešte pred podaním návrhu na súd v prípade, ak hrozí, že dôkaz nebude možné vykonať neskôr. Ako príklad bolo uvedené zachytenie stavu budovy vo výstavbe, ak investor nesplní dohodnuté lehoty a treba zdokumentovať stav stavebných prác v konkrétnom čase, aby sa vylúčila možnosť neskôr v súdnom konaní spochybníť určité skutočnosti z predchádzajúceho obdobia. Medzi nesporné konania v kompetencii notára bude patriť aj spisovanie dohody o rozchode medzi registrovanými partnermi.

Počas prestávok a pri večerných programoch sme mali dostatok času na výmenu skúseností s maďarskými kolegami a na vysvetlenie podstaty nových kompetencií notárov. Prevládal všeobecný názor, podľa ktorého nie sú prívelké očakávania od navrhovaných zmien a maďarskí kolegovia sú viac-menej skeptickí. Pripravované zmeny riešia okrajové problémy spoločnosti, a preto úkony podľa nových kompetencií môžu byť iba sporadické, v činnosti notára budú predstavovať iba zanedbateľné percento, pričom súvisiace procesné úkony sú niekedy časovo náročné a náklady notára

a jeho kancelárie neprimerane vysoké. V súčasnosti podstatnú časť agendy maďarských notárov tvoria okrem dedičských vecí exekučné tituly. Každý úver je u našich južných susedov zabezpečený jednostranným vyhlásením dlžníka o súhlase s vykonateľnosťou.

Zo všeobecného názoru možno konštatovať, že nie každá nová kompetencia je prínosom a nemusí byť zákonite v prospech celého notárskeho stavu. V snahe vytvoriť najoptimálnejšie podmienky na prácu notára a pri získavaní podpory pre nové kompetencie treba zvažovať, či ponúknuté možnosti budú predstavovať rovnaké príležitosti pre každého notára bez ohľadu na to, či pôsobí vo veľkomeste alebo v malom vidieckom sídle, či príjem z novej agendy bude adekvátnym ohodnotením práce notára, či teda nová kompetencia bude nielen v prospech verejnosti, ale aj v prospech notárov.

Na záver konferencie boli ocenení pamätnými medailami notári, ktorí svojou aktívnou účasťou popri každodennej činnosti notára prispeli k obohateniu celého notárskeho stavu buď zanietenou činnosťou v oblasti legislatívy (ako notár Dr. Tibor Anka), alebo publikačnou a vedeckou činnosťou, resp. aktívnou činnosťou v samosprávnych orgánoch komory (ako notárka Dr. Vera Várkonyi, bývalá prezidentka MNK, Dr. Rita Perczel, prezidentka regionálnej notárskej komory v Pécsi a ďalší notári).

Zúčastniť sa na kolokviu po dlhom čase bola pre mňa česť, veľmi rada som stretla opäť svojich priateľov z radov maďarských notárov, s ktorými sme absolvovali plodné diskusie o prítomnosti a budúcnosti notárstva.

JUDr. Janka Plachá
notár so sídlom v Galante

MINISTRI V SÍDLE NOTÁRSKEJ KOMORY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V dňoch 3. – 4. júna 2008 bol na návšteve Slovenskej republiky minister spravodlivosti a generálny prokurátor Poľskej republiky Zbigniew Cwiakalski, ktorý požiadal, aby v rámci jeho po-

bytu bol zaradený bod programu, a to prijatie na Notárskej komore Slovenskej republiky (ďalej len „komora“). Prezident komory JUDr. Miroslav Duriš spolu s viceprezidentom JUDr. Karo-

lom Kovácsom prijali vzácneho hosťa s jeho sprievodom na sekretariáte komory 4. júna 2008. Prezident komory poinformoval poľského ministra o postavení komory, notárov v rámci právneho systému Slovenskej republiky, ako aj o rozsahu notárskej činnosti slovenských notárov. Osobitne informoval o vybudovanom Centrálnom informačnom systéme komory a jednotlivých notárskych centrálnych registroch. Poľského hosťa veľmi zaujal tento systém, podrobne sa informoval o jeho právnom rámci, spôsobe jeho financovania a jeho celkovom prínose pre právny systém Slovenskej republiky. Osobitne vyzdvihol, že takýto vysoko kvalitný systém posilňujúci základy právneho štátu Slovenskej republiky vybudovali notári z vlastných prostriedkov.

V dňoch 6. – 8. októbra 2008 bol na návšteve Slovenskej republiky minister spravodlivosti Arménskej republiky Gevorg Danielyan, ktorý požiadal, aby v rámci jeho pobytu bol zaradený bod programu, a to prijatie na Notárskej komore Slovenskej republiky. Dňa 6. októbra 2008 arménskeho hosťa na sekretariáte komory prijal viceprezident komory JUDr. Karol Kovács spolu s členkou prezídia komory JUDr. Zuza-

nou Grófikovou. Arménsky minister sa veľmi živo zaujímal o systém slobodného latinského notárstva v Slovenskej republike, pričom poukázal na to, že v jeho krajine sa pripravuje

rozsiahla úprava notárskeho poriadku. Mal informácie, že slovenské notárstvo ako notárstvo transformujúcej sa krajiny prešlo za posledných 15 rokov zaujímavým vývinom, pričom skúsenosti z tohto procesu môžu byť veľmi inšpirujúce aj pre úpravu notárstva v Arménsku.

JUDr. Karol Kovács
viceprezident NK SR

SLOVENSKÁ LEGISLATÍVA BY SA MALA PRISPÔSOBIŤ KOMUNITÁRNEMU PRÁVU EÚ

Na nevyhnutnosti prispôsobenia legislatívy na Slovensku komunitárnemu právu Európskej únie sa zhodli poprední predstavitelia svetového notárstva počas 4. Slovenských notárskych dní. „Oboznámili sa s legislatívnym procesom v súvislosti s prevodom nehnuteľností a vzhľadom na hypotekárnu krízu v USA vyslovili nádej, že Slovenská republika urobí všetky potrebné kroky smerujúce k bezpečnosti prevodov na trhu s nehnuteľnosťami a zaradí sa tak v tejto oblasti medzi ostatné

vyspelé členské štáty Európskej únie,“ uviedol prezident Notárskej komory SR Miroslav Duriš.

„Myslím si, že záruka prevodov je nevyhnutná. Prevody nehnuteľností sa musia dostať do rúk profesionálnych odborníkov kontrolovaných ministerstvom spravodlivosti, a nie trhom. Tým sa chráni právo a skutočné vlastníctvo,“ povedal predstaviteľ talianskej notárskej rady Roberto Barone.

Delegáciu prijala štátna tajomníčka ministerstva spravodlivosti SR Anna Vitteková, predseda ústavnoprávneho výboru Národnej rady SR Mojmír Mamojka a kancelár prezidenta Milan Čič.

Na medzinárodnej konferencii pri príležitosti 15. výročia vzniku slobodného notárstva na Slovensku sa zúčastnili Rafael Gomez Ferrer Sapiña – viceprezident Medzinárodnej únie notárstva (UINL), Juan Bolás Alfonso – prezident Rady notárstiev Európskej únie (CNUE), ako aj prezidenti a zástupcovia národných notárstiev Českej republiky, Rakúska, Maďarska, Poľska, Nemecka, Talianska, Španielska, Francúzska, Chorvátska, Slovinska, Slovenska a Bosny a Hercegoviny. Súčasťou Medzinárod-

nej únie notárstva sa Notárska komora SR stala v roku 1994 a v roku 2004 súčasťou Rady notárstiev Európskej únie.

V rámci medzinárodnej konferencie sa uskutočnilo aj zasadnutie krajín Hexagonály. Prezident NK SR Miroslav Duriš prevzal predsedníctvo na rok 2009. Iniciatívu stredoeurópskych notárstiev založili v roku 1998 notárske komory Rakúska, Chorvátska, Maďarska, Slovenska, Slovinska a Českej republiky. Jedným z hlavných cieľov je aj zintenzívnenie spolupráce medzi zúčastnenými notárstvami.

Viera Trpišová
hovorkyňa NK SR

• SPOLOČENSKÁ RUBRIKA •

V III. štvrtroku 2008 sa životných jubileí dožili a dožívajú títo členovia Notárskej komory Slovenskej republiky:

Mgr. Mária Nagyová, 60 rokov
JUDr. Alexander Demeter, 55 rokov
JUDr. Miloslav Kováč, 55 rokov
JUDr. Alena Ondrušeková, 55 rokov
JUDr. Zuzana Svrčková, 55 rokov
JUDr. Vlasta Rybánska, 55 rokov
JUDr. Jana Rovná, 55 rokov
JUDr. Marián Petro, 50 rokov
JUDr. Karol Kovács, 50 rokov
JUDr. Milan Kleň, 50 rokov
JUDr. Ľudmila Hošíková, 50 rokov
JUDr. Magdaléna Valušová, 50 rokov
JUDr. Daniela Kováčová, 50 rokov
JUDr. Yvlin Hörömpöliová, 50 rokov
JUDr. Ivan Lošonský, PhD., 45 rokov
JUDr. Ľubomír Spodniak, 45 rokov
JUDr. Katarína Petrová, 45 rokov
JUDr. Ondrej Ďuriač, 40 rokov

V IV. štvrtroku 2008 sa životných jubileí dožili a dožívajú títo členovia Notárskej komory Slovenskej republiky:

JUDr. Andrej Kašper, 75 rokov
Mgr. Michal Dzamko, 60 rokov
JUDr. Darina Hornáčková, 60 rokov
Mgr. Mária Kuteničová, 55 rokov
JUDr. Anna Švachová, 55 rokov
JUDr. Mária Vatrsková, 55 rokov
JUDr. Judita Nagyová, 55 rokov
JUDr. Dagmar Lukáčiová, 55 rokov
JUDr. Vladimír Čuchta, 50 rokov
JUDr. Tatiana Bradáčová, 50 rokov
Mgr. Eva Holčíková, 50 rokov
JUDr. Eva Loumová, 50 rokov
JUDr. Jana Horňáková, 45 rokov
JUDr. Gabriela Palugová, 45 rokov
Mgr. Andrea Galetová, 40 rokov

Všetkým srdečne blahoželáme, prajeme im veľa zdravia, úspechov v práci i v osobnom živote.

Prezídium NK SR

ARS NOTARIA

Vydáva Notárska komora Slovenskej republiky.

Vychádza štyrikrát do roka.

Redakčné spracovanie a sadzba: IURA EDITION, spol. s r. o., Oravská 17, 821 09 Bratislava, tel.: 02/58 10 20 24, fax: 20/58 10 20 18, <http://www.iura.sk>, office@iura.sk.

Vytlačila tlačiareň IBI Print, Bratislava.

Objednávky časopisu a inzercie prijíma a vybavuje Sekretariát Notárskej komory Slovenskej republiky. Záhradnícka 66, 821 03 Bratislava, tel.: 02/55 57 45 19, fax: 02/55 57 45 89.

Predplatné na jeden rok 1 300 Sk.

ISSN 1335-2229